



M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2026.
július

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

építész



307

EDGE Fest 2026, a „READY?MADE – Megvalósult építészet” kategória döntőse: A BOHN Mélyépítő új cégközpontja a Naphegyen
(Generáltervező: T2.a Építészroda Kft., építész, felelős tervező: Turányi Bence)

Fotó: Batár Zsolt

FÓKUSZTÉMA: EDGE FEST 2026

MÉK HÍREK – A MÉK ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI –
ÉPÍTÉSZETI KALANDOZÁSOK: ISZTAMBUL ÉS KÖRNYÉKE – FÓKUSZTÉMA:
EDGE FEST 2026 – K&H BANKFIÓK, OKTOGON – SZERKEZET:
KÉSZ, DE NEM BEFEJEZETT – ISKOLAÉPÍTÉS KÖZÖSSÉGI ÖSSZEFOGÁSSAL –
CO-HOUSING EGYSZÜLŐS CSALÁDOK SZÁMÁRA – VERTIKÁLIS JÁTSZÓKERT
A BAJZA UTCAI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN – VÉGSŐ KIARUSÍTÁS –
PAP-SZIGET – TORNOVA – ÚJ TECHNOLÓGIA ROVAT

Jövőtállóra terveztük.

Így mindennel is számoltunk.

[66 500 HL]

EGYFOLYTÁBAN SZAKADÓ ESŐ

A Terrán innovatív termékei az évszázados tapasztalat és a modern technológia találkozásából születtek.

A Synus tetőcserép megalkotásakor számoltunk az elkövetkező évtizedek időjárásával — hogy igazán jövőtálló minőséget biztosítsunk.



terranteto.hu/synus

TERRÁN
OTTHON A JÖVŐBEN



SYNUS TETŐCSERÉP

*A fent megadott csapadékmennyiség csak illusztrációs célt szolgál, fiktív érték, és nem minősül valós, hivatalos műszaki adatnak.

Biztonságot nyújtó, és magas esztétikai értéket képviselő megoldások, amelyek egymással szinergiát alkotva hívnak életre kényelmes élettereket. Tetőcserép, Geron napelemes tetőrendszer, KészTető és Térkő – a Terrán ernyőmárkának köszönhetően a harmonikus otthon átfogó, egymásra épülő rendszerelemek révén ölthet formát. Keresse a Terrán márka további termékeit is, hogy a házépítés vagy -felújítás, könnyű, hosszú távon megbízható, költség- és időhatékony legyen!

TERRÁN
TETŐCSERÉP
terranteto.hu

TERRÁN
KÉSZTETŐ
terranneszteto.hu

TERRÁN
SOLAR
terran-generon.hu

TERRÁN
TÉRKŐ
terranterko.hu



2026.
július

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A
K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

építész

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló	2
A kamara jövője	3
Tisztelt Szakmagyakorlók!	3
A MÉK Elnökségének határozatai	4

Építészeti kalandozások

Isztambul és környéke	6
-----------------------------	---

Fókusztema: EDGE Fesztivál

A kortárs építészet nemzetközi szereplőit hozta Budapestre a második EDGE Fest	9
K&H bankfiók, Oktogon	11
Szerkezet: kész, de nem befejezett	14
Iskolaépítés közösségi összefogással	17
Co-Housing egyszerűs családok számára	20
Vertikális Játsszókert a Bajza Utcai Általános Iskolában	22
Végző kiárúsítás – Pap-sziget	24
Tornova	25
A nyergesújfalui Kék oltár	26

Új technológia

Austrotherm geoBLOCK® – Könnyű megoldás nehéz helyzetekben	27
Amikor a burkolat is része a térélménynek	28

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 307. szám | 2026. július

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
Főszerkesztő: Tutervai Mátyás | Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsirta
utca 2., telefon: (06-1) 318-2944, (06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu

Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. H-1021 Budapest, Tárogtató út 26., telefon: (06-30) 964-9598,
e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu

A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara
elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

307



Ajánló



Kedves Olvasók,
Tisztelt Kollégák!

04. 12. óta pezseg a szakmai közélet! Felesleges azon merengeni, hogy a most felszabaduló energiák hol lappangtak korábban, a lényeg, hogy most megjelentek, és nyilván az a célja mindenkinek, hogy a szakmának jobb legyen!

Ennek szellemében, ennek érdekében alakultak meg a jövőnkét meghatározó munkacsoportok, akiknek a munkájáról a honlapon, a híradóban és most a közlönyben is beszámolunk.

Ugyancsak tájékoztatást adunk a kamara jövőjét, működését, céljait elemző és meghatározó feladatokról, az ezzel kapcsolatos munka ütemezéséről.

A szakásoknak megfelelően beszámolunk a MÉK elnökségének határozatairól.

Folytatódik az „Építészeti kalandozások” című rovatunk. Ebben a számban Rabb Péter, a BME Építészettörténeti Tanszék oktatója kalauzol el minket Isztambulba és környékére. Izgalmas történelem, lenyűgöző építészeti örökség, különleges helyszín, érdemes felvenni a bakancslistára!

Fókusz témánk az „EDGE fesztivál”, amely az Építészforum szervezésében került megrendezésre 2026. 06. 18–19. között a Dürer Kertben.

A fesztivál értékes építészeti programokat, minőségi építészeti és design sorakoztatott fel, közlőnyünkben a fesztivál magyar résztvevőiről kívánunk beszámolni.

Az első projekt a LAB5 architects és a Tetraterv által jegyzett K&H bankfiók kialakítása az Oktogonnál. Igényesen megformált terek, magas színvonalú megvalósítás jellemzi a bankfiókot. Érdekes kérdést vet fel a cikk az épület kapcsán: „A megvalósult mű tekinthető kísérleti műnek; egyfajta útkeresésnek. A jövő szolgáltatásának digitális eszköze mindannyiunk farzsebében ott lapul, miért fogunk mégis fizikai bankfiókba látogatni? Hol lesz a határ a digitális és a valós tér között?” Mindenkinek van saját válasza...

A következő épület a BOHN Mélyépítő új cégközpontja a Naphegyen, melynek felelős tervezője Turányi Bence. A tervezők által késznek, de nem befejezettnek tekintett épület lehetőséget ad a továbbgondolásra, a később jelentkező új igényeknek történő megfelelésre, amelyet így fogalmaznak meg: „A BOHN HQ ezért

nem zárt építészeti tárgyként, hanem nyitott építészeti rendszerként értelmezhető. Nem lezár valamit, hanem lehetőségeket hoz létre.”

A Kincskereső Tagiskola bővítése Dévényi Márton és Gyürki-Kiss Pál munkája, amely Magyarország első fapanel-szerkezetű iskolaeépülete lett. A tervezők fontos szempontja volt, hogy az iskolában alkalmazott alternatív pedagógia nem csak a tananyagra, az oktatás módszerére, de a térhasználatra is kiterjed már az alapítás kezdetétől fogva. Igényes, izgalmas építészeti alkotás és oktatási tér jött létre!

A következő projekt, a Co-Housing egyszülős családok számára, Virág Emma munkája. A tervező egy egyre markánsabb társadalmi kihívásra, az egyszülős családok elszigetelődésére kínál konkrét építészeti választ. Az épület arra tesz kísérletet, hogy újraértelmezze a kortárs városi társasház fogalmát és funkcióját. Érdekes kísérlet egy élő társadalmi helyzetre, amely mindenkit gondolkodásra kell, hogy készítsen!

Hasonlóan izgalmas projekt a Bajza Utcai Általános Iskola vertikális játszókertje, amely a Studio Kraft Műterem és az Open Air Design közös alkotása. A tervezők szerint: „A Vertikális Játszókert nem csupán egy új játszóeszköz vagy egyszerű udvarbővítés. Miközben a projekt új közösségi életet hozott az iskolába, és erősítette annak identitását, egyben kísérlet arra is, hogy újragondolja a sűrűn beépített városi iskolák korlátozott külső tereinek szerepét.”

Aktuális kérdésekkel foglalkozik Csértán Tamás is a „Végző kiárulása – Pap-sziget” nevű projektjében. A lényegét így fogalmazza meg: „A visszavonulás architektúrája azt hirdeti, hogy az építés (és a társadalom) legnagyobb teljesítménye bizonyos esetekben az lehet, ha képessé válik a terület fokozatos, méltóságteljes átadására a természet számára, miközben a múltbeli tevékenységek bizonyítékait funkcionális és esztétikus módon hasznosítja újra a humán környezetben.”

Kalivoda Flóra bútort tervezett, nem is akármilyet... A MOME Fashion Show számára tervezett ülőke nem csupán egy bútor, hanem a divatbemutató élményének szerves része. Konceptiójának alapja, hogy a néző a kifutón zajló eseményeket ne kizárólag a tekintetével, hanem testének mozgásával is kövesse. Izgalmas kísérlet!

Végül, de nem utolsósorban bemutatjuk a nyergesújfalu Kék oltárt, melyet Jahoda Róbert DLA jegyez. A barokk eredetű templomtérbe olyan kortárs tárgyat kellett helyezni, amely nem stilizálja a múltat, nem utánozza annak formavilágát, mégsem jelenik meg idegen testként. Érdekes cikkben ismerkedhetünk meg az alkotás folyamatával, a miértekkel, a közreműködő társ-művészekkel. Érdemes élőben is megnézni!

Új technológia rovatunkban beszámolunk az Austrotherm geoBlock rendszeréről és a Mapei padlóburkolati megoldásairól.

A közlöny anyagát az Építész Közlöny online változatában, a www.epiteszkozlonny.hu oldalon tekinthetik meg.

Arra biztatunk mindenkit, hogy kövesse digitális felületeinket, ahol a híradóból is naprakészen tájékozódhat a kamara történéseiről.

Ez a közlöny mostani száma, lapozgassák érdeklődéssel!

Tutervai Máttyás
MÉK elnök, főszerkesztő

A kamara jövője

Számos szakmagyakorló, egyes területi kamarák, továbbá a jogalkotó részéről is felmerült az az igény, amely összecseng a MÉK elnökségének a ciklus kezdete során meghatározott munkatervével, hogy a kamara vizsgálja meg a jelenlegi működését a közfeladatok ellátásával, a szakmagyakorlók érdekképviselőivel, továbbképzésével, szolgáltatásaival, működési rendszerével kapcsolatban, és adjon javaslatot a szükséges módosításokra.

Ezt a vizsgálatot csak a jelenlegi helyzet pontos ismeretében lehet elvégezni, kiemelve, hogy bármiféle eredmény, javaslat csak a tények ismeretében, a lehetséges változtatások elemzését követően, azok pozitív és negatív hatásait feltárva lehetséges.

A kamara jövőjéről csak a szakmagyakorlók dönthetnek, minden szakmagyakorlónak, legyen jelenleg is aktív tagja a kamarai munkának, vagy külső szemlélőként szakmagyakorló, vannak elképzelései a jövőt illetően, így érzelmileg érintett, ezért az ezt a vizsgálatot végzőktől az várható el, hogy minden észrevételt vizsgálva, elemezve tegyenek javaslatot a jövőre nézve.

Ennek munkának a koordinálását, a javaslatcsomag előkészítését a MÉK elnökségének kell vállalnia azzal, hogy a munka során mind a területi kamarák, mind pedig az egyes, a témában megnyilvánulni kívánó szakmagyakorlók javaslatait, észrevételeit be kell gyűjtenie, fel kell dolgoznia.

Ennek érdekében a területi kamarák közreműködésével át kell tekinteni a területi és az országos kamara működését, több alkalommal szükséges Területi Elnökök Testületi ülését tartani, kihelyezett ülések keretében regionális egyeztetéseket kell folytatni a területek elnökségeivel, és mindemellett megfelelő felületet kell biztosítani a szakmagyakorlók véleményeinek megismerésére.

Azért, hogy a kamara mint szervezet működése reálisan megítélhető legyen, a munkába bevonásra kerül egy külső, a kamarától független szervezetfejlesztő cég is, aki háttér munkájával segíti a szervezet jelenlegi működésének átvilágítását, és javaslatot ad a működés racionalizálására, hatékonyabbá, gazdaságosabbá tételére.

Mindezek az eszközök biztosíthatják, hogy egy mindenre kiterjedő vizsgálat után a kamara racionális gazdálkodása mellett időben felismerje és hatékonyan kezelje a külső környezet és a szakmagyakorlók igényeinek változását még korszerűbben, még hatékonyabban és még inkább a szakmagyakorlók igényeinek megfelelőbben tudjon működni.

Ehhez a munkához kérjük mindenki együttműködését!

*Tutervai Mátyás
MÉK elnök*

Tisztelt Szakmagyakorlók!

Mint ahogy azt már több ízben jeleztük, a Magyar Építész Kamara 5 munkacsoportot állított fel a szakmagyakorlást érintő jogszabályi környezetnek, a szakmagyakorlás mindennapjainak felülvizsgálata érdekében.

A munkacsoportokba nagyon sokan jelentkeztek. Az operatív munkát végző csapat munkacsoportonként 5-6 fő, akiket a munkacsoport vezetői választottak ki, és akik megkezdtek a munkájukat. Azt kértük minden munkacsoporttól, hogy igyekezzen felvenni a kapcsolatot mindenki vel, aki jelentkezett. Ennek módját és időpontját a munkacsoportoknak kell meghatározniuk, van olyan munkacsoport, ahol ez már elkezdődött.

Fontos feladat a kívülről érkező vélemények begyűjtése, becsoportozása és feldolgozása is. A munkacsoportoknak mindent meg kell tenniük annak érdekében, hogy mind a jelentkezőkből álló kontrollcsoportok, mind a véleményüknek hangot adó szakmagyakorlók javaslatai figyelembevételre kerüljenek!

A vélemények begyűjtésének egyik eszköze lesz egy rövidesen a MÉK felületein megjelenő Google-úrlap, amely segítségével minden szakmagyakorló eljuttathatja javaslatait az egyes munkacsoportokhoz azokban a témákban, amelyekben érdemi véleménye van. A másik eszköz a MÉK által szeptemberben

megtartani kívánt, témánként külön-külön megtartott nyilvános fórumok, valamint a MÉK által szervezés alatt álló országos felmérés.

A munkacsoportok VII. 16-ig fogalmazzák meg a koncepciójukat, munkatervüket, amelyet tárgyal az elnökség, a Területi Elnökök Testülete, reményeink szerint mintegy kontrollcsoportként véleményezhetnek azok is, akik jelentkeztek a munkacsoportokba.

Ezt követően készülnek el a tényleges anyagok, amelyeket az államtitkárság az ősszel vár a kamarától. A novemberre elkészülő anyagokat a véglegesítésük után decemberben kívánjuk nyilvánosságra hozni.

Arra biztatunk mindenkit, hogy kövesse a felületeinket, ahol folyamatos tájékoztatást adunk a munkák állásáról, a tervezett fórumok időpontjairól, és előremutató javaslatait küldje meg a később megjelenő úrlap segítségével!

Mindannyiunk közös célja, hogy a szakmagyakorlás körülményeinek javítását célzó munka hatékony és eredményes legyen!

*Tutervai Mátyás
MÉK elnök*

Értesüljön Ön is a szakmagyakorlókat érintő friss hírekről!
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>



A MÉK Elnökségének határozatai

1/2026. (01. 09.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen szavazattal egyhangúlag támogatja az Év Tájépítésze és Junior tájépítésze díj, valamint a kapcsolódó díjátadó gála megrendezését, melynek költségeihez – a Tájépítészeti és Főtájépítészeti Tagozat kérelme alapján – nettó 1,2 millió forinttal járul hozzá.

2/2026. (01. 09.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen szavazattal egyhangúlag dönt, hogy nettó 350.000 forinttal támogatja a TájÖdüsszeia 2025 kiállítását és konferenciát. A rendezvény szellemi és anyagi támogatójaként kéri a kiállítás tablói, valamint a kiadványon a MÉK logó szerepeltetését, valamint a kiadványból 100 db tiszteletpéldányra tart igényt.

3/2026. (01. 09.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazattal egyhangúlag elfogadja a Szakmai Hozzájárulási Alap 2026. évi kiírásának szövegét.

4/2026. (01. 09.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazattal egyhangúlag elfogadja a pontosított MÉK 2026. évi díjtáblázatot.

5/2026. (01. 09.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazattal egyhangúlag elfogadja a tűzvédelmi dokumentáció készítése tárgyában a 62/2025. (09. 05.) sz. határozatával hozott szakmai állásfoglalás mellékletének pontosítását (Egyszerű bejelentés alapján megvalósítható lakóépületek tűzvédelmi vonatkozásai – Tájékoztató építész- és szakági tervezők részére).

6/2026. (02. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 9 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a Tanúsítási ügyrend betervezett módosításával egyetért. A módosított ügyrend 2026. február 7. napján lép hatályba.

7/2026. (02. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy fenntartja azt a véleményt, hogy a településtervezé-

si jogosultsághoz V. L. végzettsége és gyakorlati ideje nem megfelelő.

8/2026. (03. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége K. A. Gy. által beruházáslebonyolító szakterületen benyújtott tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért tanúsítás kiállítható.

9/2026. (03. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége K. A. Gy. által beruházáslebonyolító műemlékek szakterületen benyújtott tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért tanúsítás kiállítható.

10/2026. (03. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége P. A. által beruházáslebonyolító műemlékek szakterületen benyújtott tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért tanúsítás kiállítható.

11/2026. (03. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége P. L. által beruházáslebonyolító szakterületen benyújtott tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért tanúsítás kiállítható.

12/2026. (03. 06.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége Sz. B. által beruházáslebonyolító szakterületen benyújtott tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 7 igen szavazattal úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért tanúsítás kiállítható.

13/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 7 igen szavazattal egyhangúlag az alábbiak szerint dönt a Szakmai programok hozzájárulási alapja 2026. évi első fordulójába beérkezett kérelmekről (lásd lent, a szakmai program részletes leírását is tartalmazó teljes táblázat lapunk online kiadásában – epiteszkozony.hu –, illetve a MÉK honlapján olvasható).

Pályázó neve	Szakmai program rövid címe	Teljes költség	Igényelt összeg	MÉK döntés
Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara	Szakmai program 2026. I.	2 200 000	1 760 000	1 100 000
Komárom-Esztergom Vármegyei Építész Kamara	KEVÉK 30 – Jubileumi Építész Tavasz Komárom-Esztergom Vármegyében 2026.	1 113 000	890 400	890 400
Nógrád Vármegyei Építész Kamara	A Nógrád Vármegyei Építész Kamara szakmai programja 2026.	4 940 000	3 300 000	2 545 000
Somogyi Építészek Kamarája	SÉK építészeti díjak	480 000	384 000	240 000
Somogyi Építészek Kamarája	„SÉK30” építészeti vándorkiállítás és előadássorozat	1 250 000	1 000 000	625 000
Vas Vármegyei Építész Kamara	Vasi Építészeti Biennálé 2026 megrendezése	1 990 000	1 592 000	995 000
Vas Vármegyei Építész Kamara	TÉR Vasi Építész lap kiadása	1 531 000	1 224 800	1 224 800
Összesen		13 504 000	10 151 200	7 620 200

14/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a tagozatok által benyújtott munka- és költségterveket támogatja, a 2026. évi költségvetés módosításban bruttó 13 milliós szakmai tagozati költségkeret kerül előterjesztésre.

15/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 8 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy az ismertetett MÉK 2025. évi költségvetésének eredmény kimutatását, ill. a 2025. évi beszámolót a TET elé terjeszti.

16/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 7 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett dönt, hogy az ismertetett MÉK 2026. évi költségvetés módosítását a TET elé terjeszti.

17/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége Sz. Z. által beruházáslebonyolító szakterületen benyújtott tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 8 igen szavazattal úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért tanúsítás kiállítható.

18/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége áttekintette a K. A. által előzetes eljárásban kiadott igazolásban megfogalmazottakkal kapcsolatos jogorvoslati kérelméhez benyújtott dokumentumokat és 7 igen szavazattal egyhangúlag megállapította, hogy nevezett okl. környezetgazdálkodási agrármérnök végzettségének ME-É-K jogosultsághoz szükséges végzettségek valamelyikével történő egyenértékűsége szempontjából véleménye megegyezik a MÉK Diploma-azonosító Szakértői Testületének (DaSzT) T-15/2026-2/2026. iktatószámú szakmai véleményében és a területi titkár által ennek alapján kiállított igazolásban rögzítettekkel. A DaSzT elnökének elnökségi ülésen ismertetett szakmai véleménye alapján az Elnökség kérelmező számára javasolja az ökológikus zöldfelület-fenntartó szakmérnöki képzés elvégzését.

19/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy Kamarai Érmét adományoz dr. Hajnóczi Péter részére. A döntés a 2026. 05.15-i küldöttgyűlésen válik nyilvánossá.

20/2026. (03. 30.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 7 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy Kamarai Érmét adományoz Kovács Zsófia részére. A döntés a 2026. 05.15-i küldöttgyűlésen válik nyilvánossá.

21/2026. (05. 29.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 7 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadja a Magyar Építész Kamara „A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet” anyagot.

22/2026. (06. 05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy az alábbi munkacsoportokat hozza létre:

1. Jogi környezet – jogalkotás
2. Hatósági kapcsolatok, eljárások
3. Tervpályázat, közbeszerzés, közberuházás
4. Tervtanácsi és főépítési rendszer
5. Díjszámítás, tervtartalmi köv., tervezői művezetés, tervellenőrzés

23/2026. (06. 05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy az alábbi személyeket kéri fel a munkacsoportok vezetésére:

1. Jogi környezet – jogalkotás: Hajnóczi Péter
2. Hatósági kapcsolatok, eljárások: Markos Anikó
3. Tervpályázat, közbeszerzés, közberuházás: Herczeg László
4. Tervtanácsi és főépítési rendszer: Györffy Zoltán
5. Díjszámítás, tervtartalmi köv., tervezői művezetés, tervellenőrzés: Makovényi Ferenc

24/2026. (06. 05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a munkabizottsági tagok felkérését követően 1 hónap áll a munkacsoportok rendelkezésére a munkatervük és koncepciójuk kidolgozására.

25/2026. (06. 05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

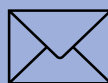
A MÉK Elnöksége 5 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy a felállított munkacsoportok számára az első ütemben elvégzendő feladatokra (konceptió, munkaterv) bruttó 4 millió forint keretet biztosít.

26/2026. (06. 05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége B. F. A. által beruházáslebonyolító szakterületen benyújtott tanúsításra vonatkozó kérelmét áttekintette és 6 igen szavazattal egyhangúlag úgy dönt, hogy a benyújtott iratok alapján részére a kért tanúsítás kiállítható.



KAMARAI HÍRLEVÉL



A Magyar Építész Kamara heti e-mail hírlevél útján értesíti a hét legfontosabb szakmai híreiről, az aktuális fontos tudnivalókról mindazokat a kamarai szakmagyakorlókat és érdeklődőket, akik e-mail hírlevelére feliratkoztak.
Iratkozzon fel most Ön is a qr-kód segítségével:



Izstambul és környéke

A korai oszmán építészet nyomában



Hacı Özbek dzsámi, Izmit

Izstambul/Konstantinápoly a megarai Büzasz királyhoz kötött i. e. 7. századi mitikus megalapítása óta eltelt közel három évezredes történelme okán számtalan okból lehet utazások nagy vonzerejű célpontja. A „pusztán” csak a várost megízelő kirándulások mellett egyéb összefüggésekben is sok izgalmat rejt Izstambul és környéke. Ilyen például az oszmán építészet történetének korai szakasza, amely történeti okokból előbb csak körberajongta, de végül meg is érintette Izstambult.

Az oszmán birodalom története 1231-ben kezdődött, amikor a római (anatóliai) szeldzsukok vazallusaként az oguz-török Kayı jürük törzs 400 sátoralja (nagyából tehát 2–3 ezer ember) Ertoğrul vezetésével letelepedett az Anatóliai-félsziget északnyugati sarkában, az egykori Bithünia területén. Birtokuk, melynek központja Söğüt alig 150 kilométerre fekszik Konstantinápolytól, elég hamar szűknek mutatkozott. Határait már Ertoğrul fia, Oszmán (1281–1326), a birodalom névadója tágítani kezdte, fia, Orhán (1326–1360) idején pedig már eljutottak nemcsak az Égei-

Zöld dzsámi, Bursa



tengerig, hanem a Márvány-tengert oszmán beltengerré változtatva a Boszporusz keleti („ázsiai”) oldalára is. Jelentős városok is a birtokukba kerültek: az első Eskisehirt hamarosan követte Bursa (1326) és Izmit (akkori nevén a zsinatáról híres Nikaia/Nicea, 1331), majd Izmit (Nikomédeia, 1337) és Ankara (1354) elfoglalása. A házaságokkal, politikai machinációkkal, katonai akciókkal szüntelenül gyarapított államuk vonzotta a szerencsét próbálókat, még bizánci görögöket is.

A hódításokat már a legelső évtizedekben építkezések is követték. Az első sögüti sírépítmények után nem sokkal a frissen birtokba vett városokban is megindultak az építkezések. A legelső dzsámik – Bursában az Orhán testvére, a nagyvezír által építtetett Aláeddin-dzsámi (1326), illetve Izmitben a Hacı Özbek-dzsámi (1333) – még egyszerű, egykupolás imateretek voltak. Ezek még a szeldzsuk hagyományt követve a kupolás imater előtt boltosított, vagy kupolák sorával fedett nyitott oszlopos előcsarnokkal (tornáccal) épültek, melynek egyik sarkában karcsú minaret állt. Ugyancsak a szeldzsuk hagyomány folytatásának tekinthető, hogy ezekben a legkorábbi oszmán dzsámikban még nem a bejáratl szemből, hanem általában a bal oldali fal közepén állt a mihráb. Tovább lépés ugyanakkor, hogy szemben az itt ablaktalan szeldzsuk mecsetekkel, már a legelső oszmán dzsámiknál is megjelentek az ablakok a mihráb két oldalán, előbb egy, majd több sorban is, világosabbá varázsolva az imateret.

De mindjárt ezeket követve megindult egy új, oszmán szakrális tértípus, a záviye kialakítása, melynek alapja egy szüfi imahely és szállás volt. Bilecikben, majd Bursában és Izmitben is épültek ilyen építmények, melyek magja egy szintben kiemelt egykupolás dzsámi volt. Ezt egy kupolával fedett, az elmélkedés céljaira szolgáló előtér, illetve kétoldalt szintén kupolával fedett, szállásként használt termék sora egészítette ki. A legtöbb ilyen záviye alaprajza fordított T-alakot formáz, ezért az európai tudomány teljesen helytelenül „fordított T-alaprajzú dzsámiknak” nevezi ezeket (miközben a dzsámi az összetett alaprajznak csak az egyik egysége). A legszebb közülük az Orhán által építtetett záviye Bursában (Orhan Camii, 1340), de ezzel szinte párhuzamosan Izmitben is épülnek hasonlóak.

Orhán utóda, I. Murád (1360–1389) Edirne (addig Hadrianopolis) 1326. évi elfoglalásával nemcsak Trákiára terjesztette ki uralmát, de előbb a bolgár, majd a szerb államot is vazallusává tette, igaz, utóbbi a kenyérmezei csatával az ő élete végét is jelentette. Noha a birodalom nyugati határai immár messze a Balkánon húzódtak, az uralkodói székhely Bursában maradt. I. Murád is itt építteti fel különös, a dzsámit és a medreszét egy épületben ötvöző, korareneszánsz ízű küllijét (szakrális épületegyüttesét), saját sírépítményével (türbéjével) együtt 1365–1385 között. Eközben nagyvezíre, Csandarli Kara Halil Hayreddin pasa Izmitben építteti fel a megkapóan szép Zöld dzsámit (Yeşil Cami). Ez már tovább lépés az egykupolás oszmán dzsámik terén, hiszen a mihráb itt már a bejáratl szemből áll. Változás az is, hogy a mihráb előtti egykupolás, négyzet alaprajzú teret a bejárat felől egy tértoldalak teszi tágasabbá.

Murád halálát követően idősebb fia, I. Bajezid (1389–1402) vette át a hatalmat. Öccse, az általa kivégeztetett Jakub cselebi Izmitben egy záviye mellett álló kupolás, de nyitott oldalú (balda-chinszerű) sírban nyugszik. Bajezid a nikápolyi győzelem (1396) után, ahol diadalmaskodott a Zsigmond magyar király vezette összeurópai hadak felett, fogadalmi épületként egy húszkupolás dzsámit (Ulu Cami, 1399) építtetett Bursában. Az egykupolás dzsámik sokasága között meglehetően furcsának tűnhetett ez a

monumentális, sokkupolás épület, melynek nagy számban sem előzménye, sem később követője nem volt. Bajezid végül Timur Lenk által legyőzve halt meg (1403). Ugyancsak Bursában álló záviyetípusú dzsámija („fordított T”) és sírja fiának, I. Mehmednek köszönhető.

Bajezid fiai a szultán halálát követő közel 12 éves polgárháborúban döntöttek az utódlás kérdéséről. Előbb az Edirnében be rendezkedő Szulejmán állt nyerésre, aki itt egy kilenc kupolás dzsámit (Ulu Cami, 1414) építtetett. Hatalmas és zömök pilléren nyugvó kupolás terének uralkodó motívuma a boltívek és a kupolák dominánsan piros díszítése, illetve a hatalmas méretűre nagyított kalligráfiák, melyek mind a belső falakon, mind a homlokzatokon megjelennek.

A Bursában maradó öccse, a későbbi győztes I. Mehmed (1413–1421) 1412–1420 között megépítteti talán a legszebb záviyet, a dombtetőn álló Zöld dzsámit (Yeşil Cami). Ez nevét a zöld (türkizkék) csempeborítású sírépítményről kapta.

Timur Lenk 1402-ben nemcsak Bajezidet győzte le az ankarai csatában, de Bursát is felpredálta. Ennek tanulságaiból okulva bár uralkodói székhelyét a következő szultán, II. Murád (1421–1451) Edirnébe költöztette, záviyes küllijét (Muradiye, 1426) és sírját Bursában tartotta fontosnak megépíten. Ekkortól kezdve vált Bursa szakrális központtá, Murád sírjának környezete pedig „népszerű” temetkezőhellyé, ahol elaggott szultánanyák mellett a trónöröklésből kizárt és kivégzett szultánfiak nyugszanak.

A Hunyadi-filmsorozatból is ismert, zaklatott lelkű II. Murád Edirnében nemcsak egy palota építésébe fogott (tulajdonképpen feleslegesen, hiszen ő élete végéig jurtában lakott, melyet még a palotája kertjében is felállíttatott), de a nevéhez köthető az oszmán építészet első és típusalkotó kulcsemlékének, a háromerkélyes dzsáminak (Üç Şerefeli Cami, 1447) az építése, mely először ötvözte a kupolás imateret az árkádos előudvarral és a sarkaiba állított minaretekkel. A minél nagyobb méretű térlefedés érdekében hatszögű baldachinra állított középkupolája sajátos térszervezetű imateret eredményezett, melyet a későbbi oszmán építésszek is követendő példának tekintettek.

II. Murád fia, II. Mehmed (1451–1481) követte, akit a Hódító (Fatih) melléknévvel illetnek, hiszen ő foglalta el Konstantinápolyt 1453-ban. Az ő konstantinápolyi/isztambuli küllijéje (Fatih külliyesi, 1471) szakított a záviyek hagyományával. Míg azoknál a dzsámi és a szúfiszállás egy épületben kapott helyet, addig II. Mehmed minden egyes funkciót önálló épületekbe helyezett, melyek szinte egy kisebb város méretű területet keretezve vették körül a közepén álló dzsámit. Míg az uralkodó, talán a Hagia Sophia kupolával fedett monumentális belső terének hatása alatt új térformát kísérletezett ki, addig alantasai megmaradtak a konzervatívabb térformáknál. A vezírek, pasák Edirnében és Iztambulban is leginkább egykupolás dzsámikat (pl. az isztambuli Firuzağa-dzsámi, 1491) építtettek, a nagyvezírek pedig a záviyetípusú dzsámikhoz ragaszkodtak, noha időközben az eredeti funkció megszűnt, és a teljes épületet dzsámiként használták. Ennek ellenére megmaradt a mihráb előtti egykupolás tér padlójának kiemelt jellege, és még az egykori szállásrész kandallóit is megépíttették, bár befűteni (szúfik híján) már nem volt kinek. Az első ilyen Mahmud pasa építtette Iztambulban az első szultáni palota közelében 1464-ben, melyet a bizánci császári családból (!) származó renegát, Murád pasa dzsámija követett Aksarayban 1471-ben, Rum Mehmed pasáé pedig Üsküdarban 1472-ben. A későbbi utazók is a legszebbek közé sorolták Dávid pasa ha-



Zöld dzsámi imatere,
Bursa

sonló dzsámiját (1486). Az Iztambul főutcáján, Nagy Kónstantin fórumának helyén épült Gázi Atik Ali pasa-dzsámi (1497) volt az első záviyetípusú, de már záviyetlen dzsámi, amelynél megindul az egykori szúfi-szállásépület több kisebb, korábban egymástól falakkal elválasztott tereinek boltíves nyílásokkal történő egybe-nyitása, ezáltal egybeolvadása.



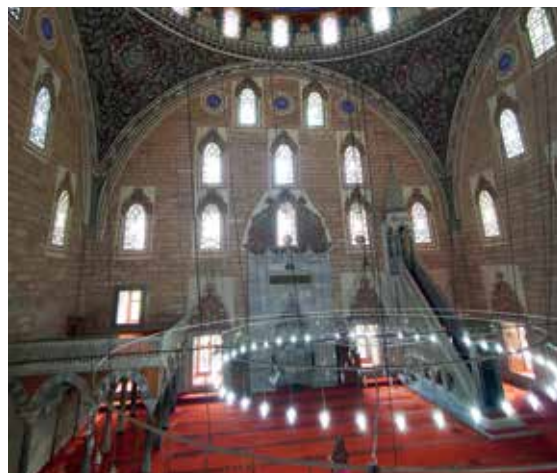
Musztafa herceg,
Szulejmán kivégzett fiának
sírépítménye, Bursa



Balra: Nagy Dzsámi (Ulu cami), Edirne

Jobbra: II. Bajezid dzsámija, Edirne

II. Mehmed utóda, II. Bajezid (1481-1512), illetve az őt követő I. (Yavuz) Szelim (1512-1520) még tett egy sajátos kísérletet a záviyejelleg visszaidézésére. Bajezid isztambuli (Beyazit Camii, 1506) és edirnei (1488), valamint I. Szelim isztambuli (Yavuz Sultan Selim Camii, 1522) építkezésének közös jellemzője, hogy a monumentális kupolával fedett imacsarnok nem áll magában, mint II. Mehmedé, hanem a konzervatívabb hagyományt követve kétoldalt szegények és zarándokok kiszolgálásával kapcsolatos épületrészek (tabhane) tapadnak hozzá.



I. Szelim fiának, Szulejmánnak (1520-1566), illetve az általa pártfogolt építésznek, Mimar Szinánnak (1490-1588) a fellépésével egy új világ, az oszmán építészeti aranykora köszöntött be, amikor a hatalmassá vált birodalom súlyához méltó építészeti feladatokat követelt meg. De ez már egy újabb isztambuli kirándulás témája lesz.

Rabb Péter



www.kabingyar.hu

Bello-Expert Kft.



iroda@kabingyar.hu



(30) 377 3990



A kortárs építészet nemzetközi szereplőit hozta Budapestre a második EDGE Fest

2026. június 18-19-én második alkalommal vált a kortárs építészeti diskurzus központjává a budapesti Dürer Kert, ahol az Építészfórum idén is megrendezte Magyarország egyetlen nemzetközi építészeti fesztiválját, az EDGE Architecture Festivalt. A konferencia neves hazai és külföldi előadók részvételével a szakma legégetőbb társadalmi, ökológiai és urbanisztikai kérdéseit járta körül. Az esemény keretében átadták a világ minden tájáról érkező, progresszív kezdeményezéseket elismerő EDGE Awards elismeréseit is, amely idén új kategóriaként a hallgatói pályaműveket is integrálta. A fesztivál programjának egyik kiemelt pillanata volt a Rákosrendező jövőjéről szóló kerekasztal-beszélgetés Vitézy Dávid közlekedési és beruházási miniszter részvételével, a rendezvény sztárvendégeként pedig a holland Winy Maas (MVRDV) osztotta meg vízióit a közönséggel.

Mit jelent ma építeni, és kell-e még építenünk egyáltalán? Ha igen, hogyan, milyen eszközökkel és kinek? Hogyan működhet az építészet a bolygó ökológiai korlátai között, és milyen tervezési megközelítések képesek érdemi választ adni az ökológiai és társadalmi válságokra? Ehhez hasonló kérdésekre keresték a választ az EDGE Fest nemzetközi előadói.

A meghívottak között szerepelt a mexikói Michel Rojkind (Rojkind Arquitectos), a brit székhelyű Lara Lesmes és Fredrik Hellberg (Space Popular) alkotópáros, a holland képzőművész Erik Kessels, a holland designer Thomas Widdershoven (Thonik), a spanyol Rodia Valladares (Studio Gang) és a svájci Beat Huesler (Oppenheim Architecture). A szakmai spektrum a klasszikus építészeti gondolkodástól a vizuális kultúrán át a kísérleti, digitális tervezésig terjedt.

A program június 18-án Pásztor János, az Építészfórum ügyvezetőjének köszöntőjével indult, majd az EDGE Awards On the Streets – Köztéri projektek és a belsőépítészeti Hold It – A design ereje kategóriájának döntősei mutatkoztak be. A délelőtti Pulp Fiction szekció az építészet mögött húzódó rejtett történetekre és elméleti megközelítésekre fókuszált, ahol Regina Loukotová (Architectural Institute in Prague), Ippolito Pestellini Laparelli (Royal College of Arts), Cseh András (CAN Architects) és Davide Tommaso Ferrando (Free University of Bozen-Bolzano) osztották meg gondolataikat. Az előadásokat kerekasztal-beszélgetés követte, amelyet Arian Lehner (Architectur Aktuell) moderált.

A délután folyamán Winy Maas (MVRDV) Biotopia! című előadása a radikális képzőelérő és a kutatás fontosságát hangsúlyozta a jövő épített környezetének formálásában. Ezt követte az Interstellar szekció, amelyben Rodia Valladares (Studio Gang), Michel Rojkind (Rojkind Arquitectos), Beat Huesler (Oppenheim Architecture) és Urszula Sedziak (CHYBIK + KRISTOF) elemezték a globális kihívásokra adott válaszokat Zoltán Neville (Coldefy) moderálásával. Az esti Twin Peaks szekcióban Job Floris (Monadnock), Paolo Catrambone és Maria Ave Romani (ORTUS), valamint online Artem Kitaev (KOSMOS Architects) mutatták be, miként válhat az építészet a visszafogott eszközök és a tér atmoszférája révén karakteressé, Artur Celinski (Architektura-Murator) moderálása mellett. A szünetekben Erik Kessels kommunikációs designer, művész és kurátor mutatta be Failed it! és Complete Amateur című könyveit a látogatóknak.

A második nap reggelén a megvalósult építészetet díjazó Ready?Made – Megvalósult építészet és a hallgatói Fresh Meat – A jövő víziói kategória prezentációi zajlottak. Az Inception szekció előadásaiban az építészet a vizuális kultúrával találkozott: Erik Kessels (KesselsKramer), Thomas Widdershoven



Fotó: Hegyháti Réka/EDGE Fest

és Nikki Gonnissen (Thonik), valamint Demeczky Nóra és Déri Enikő (DE_FORM) mutatták be, miként formálhatják a diszciplínán kívülről érkező gondolatok a tervezést. A beszélgetést Krauth Vera, az EDGE Fest egyik kurátora moderálta. Eközben a kisteremben a Rákosrendező tervpályázaton díjazott tervező-csapatok képviselői mutatták be pályaműveiket, kitérve a tervezési folyamat tapasztalataira is. A délutáni blokkban Dományi Bálint, a BFKV Rákosrendező Projektirodájának vezetője ismertette a terület jövőképét, majd egy nagyszabású kerekasztal-beszélgetés következett Vitézy Dávid miniszter és a nemzetközi mestertervpályázat győztesei – Martin Sobota (CITYFÖRSTER), Gerko Schröder (Treibhaus.Land), Ondrej Švancara (CHYBIK + KRISTOF), Nagy Csaba (Archikon), Qi Li (ASTOC) és Győrfi Dániel (Építész Stúdió) – részvételével, Zoltán Neville (Coldefy) moderálása mellett.

A szakmai programot a Stranger Things szekció zárta, ahol Alicia Lazzaroni és Antonio Bernacchi (Animali Domestici), Gedeon Tekla és Sebastian Gschanes (Fuzzy Earth), Federica Sofia Zambelletti (KoozArch), valamint Lara Lesmes és Fredrik Hellberg (Space Popular) vizsgálták az építészet határainak tágítását. Az egyéni előadásokat követő kerekasztal-beszélgetést az Építészfórum szerkesztője, Hulesch Máté vezette.

Az esemény zárásaként az EDGE Awards díjátadó ünnepségén 160 pályázat és 35 döntőbe jutott projekt közül hirdettek győzteseket. A Ready?Made – Megvalósult építészet kategória díját Stefan Pavaluta román építész Kápolna című projektje nyerte el, amely egy városi rést alakított át az elmélyülés terévé, míg

Pásztor János és az esemény két nemzetközi előadója, Winy Maas, az MVRDV (Hollandia) alapítója és Regina Loukotová cseh építész, az ARCHIP (Architectural Institute in Prague) rektora beszélget a szünetben.

Nézőtér Winy Maas előadásán.



Fotó: Hegyháti Réka/EDGE Fest



Winy Maas, Pásztor János és Vitézy Dávid beszélget a Rákosrendezőről szóló kerekasztal-beszélgetés után.

különdíjat kapott az Atelier Brückner üzbeigisztán oszakai világkiállításra tervezett pavilonjáért. Az On the Streets – Köztéri projektek kategória győztese a Prostorne Taktike által Trogirba tervezett acél gyalogoshíd lett. A V-Topia – Jövőképek és kísérletek kategóriában Davor Eres KIBONTAKOZÁS: Új terek című projektje, a Velencei Építészeti Biennálé szerb pavilonjának terve kapta a zsűri elismerését. A Hold It – A design ereje kategória díját a LAB5 vehette át a K&H Bank Oktogonon lévő fiókjának megújításáért. Végezetül a Fresh Meat – A jövő víziói hallgatói kategóriában Mikhaylovskaya Nadya Adatkemence című fenntartható adatközpont-konceptiója győzedelmeskedett, különdíjban pedig Safaa Rachid (Chinampák újjáélesztése) és Alex Stewart (CYBERPUNK-PUNK) munkái részesültek.

Az esemény kurátorai: Csapó Balázs (Pragaram Studio) építész, designer; Krauth Vera (INDIVIDIN) építész, designer; Kőszeghy Flóra (Studio Kőszeghy) építész, képzőművész; Molnár Szabolcs

(Paradigma Ariadné / The Terebinth Studio) építész, designer; Zoltán Neville (Coldefy) építész, designer; valamint Hatvani Ádám (sporaarchitects, Kortárs Építészeti Központ) építész, designer.

Főtámogató: Viastein Kft.

Támogatók: Aluprof-Hungary Kft., Brustor Magyarország Kft., CRLT-Solution Kft., DVM group, Forestay Development Kft., HÁSZ Kft., Holland Királyság Nagykövetsége Budapest, Nemzeti Kulturális Alap, Rotovill Zrt. (AUX), Olasz Kultúrintézet, URSA Salgótarján Zrt., VELUX Magyarország LKR Kft.

Szakmai partnerek: Magyar Építész Kamara, Kortárs Építészeti Központ, DE_FORM

Médiapartnerek: Archinfo, Architektura-Murator, Arhitekta, Architektur Aktuell, BIG SEE, EARCH, ERA21, Index, LINKA, ORIS, Sztuka Architektury, Zeppelin



Jobbra: Az EDGE Awards díjai

Lent: Az EDGE Awards pályázói és díjazottjai



K&H bankfiók, Oktogon

LAB5 architects + Tetraterv

Az Oktogon Budapest egyik legerősebben megkomponált tere, klasszikus formájával a Nagykörút metszéspontján szerepel az Andrásy úti térsorozatban. A nevét is adó nyolcszögletű alaprajz négy térfalat egyforma házak alkotják, melyeket ugyanazon építész, Szklanitzky Antal tervezett az 1870-es években.

Ahol az egyik sarkon ma a K&H bankfiók található, 150 évvel ezelőtt a kor legismertebb kávézója, az Abbázia működött. Kivételes vendégköréről volt híres; neves újságírók, festők, építészek és írók éltek társasági és szakmai életüket az asztalok körül. A belső tér kivívta korának kritikai elismerését, a legmagasabb színvonalat képviselte érzékeny és finom berendezésével. Itt volt az Osztrák-Magyar Monarchia legnagyobb velencei tükre, a teret pedig olyan délszaki növények díszítették, melyek az abbáziai tengerpart hangulatát idézték fel. A sikeres vállalkozás folyamatosan növekedett, lépésről lépésre foglalva el az udvart, majd a lakóház egykori főbejárati tereit. Később ahogy a szocializmusban a társasági élet a nyilvános terekből a privát terekbe helyeződött át, a kávézók presszókká csendesültek. Eltérő célokkal, más belsőekkel. Ezek a változások nemcsak a dekorban, hanem a szerkezetben és a homlokzaton is beavatkozásokat jelentettek.

Egy másik nagy „beavatkozás” is történt, '56-ban az épületet ágyútálatat érte, és nem is volt lehetőség tökéletes helyreállításra. A '60-as évektől „gyorsétteremként” működött a hely, egész addig, amíg az új idők szelével a K&H Csoport meg nem vásárolta a helyiségeket, ahol is 1990-ben megnyitotta legnagyobb bankfiókját.

Hosszas előkészületek után a bank 2024-ben döntött úgy, hogy nagyszabású felújításba vág bele. Sokat változott az elmúlt évtizedekben az, hogy hogyan és milyen terekben bankolunk; de azt is nehéz megjósolni, hogyan fogjuk használni ezeket a tereket



Fotó: Batár Zsolt

újabb 35 év múlva. A K&H Csoport olyan koncepciót keresett, amely friss és jövőálló. Egy szabadabb elrendezést, amely kiszolgálja a mai igényeket, de teret enged a változásoknak. Olyan megjelenést, amely az épület klasszikus múltját hordozza magán, de a fiatalabb ügyfeleket is bevonzza. Hívogató, nyitott, átlátható. Hivatalos és megbízható, mégis otthonos és barátságos.

A LAB5 architects a koncepcióhoz az épület anyagát vette alapul mind fizikai, mind szellemi értelemben. A tereket kiürítették, hogy rugalmas alaprajzot lehessen biztosítani. Az eredeti szerkezeten számos beavatkozás nyomai lelhetők fel a történelem különböző korszakaiból, ezek csupaszon maradtak, megmutatkoznak az érdeklődő tekintetek előtt. Egyes teherhordó elemek betonból, mások szegecselt acélgerendából, megint mások pedig poroszszüveg téglacél födémről készültek. Előkerült annak a régi, befalazott ablaknak a megolvadt és elgörbült nyíláskiváltója is, ahol az ágyútálatat érte

EDGE Awards
„HOLD IT –
A design ereje”
kategória győztes



Fotó: Batár Zsolt

a homlokzatot. A fellelt részletek közül a legszebbek azok a gipszornamentikák, amelyek még a régi kávéházat díszítették, és tanúi voltak, ahogy megalakult a hazai Impresszionisták és Naturalisták Köre, vagy az Új Magyar Pantheon. Bródy Sándor, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Fényes Adolf, Lechner Ödön, Róna József, illetve számos újságíró (Est Lapok, Pesti Napló, Magyarország) társasági életének, munkásságának is háttérrel adtak. Most a díszek maradványai újra láthatóvá váltak a térben, közel engedve mindenkit az épület és a város történetéhez.

Hozzá is tehetjük, hogy ennek a történetnek a mostani felújítás is része, és ennek nyomai is meg lettek örökítve. A bontás kezdetéről esztétikus hulladék származik; ahhoz, hogy a teherhordó betonfalakat ki lehessen vágni, először kis, hengeres lyukakat kellett nyitni. Az így keletkezett betonhengerek némi polírt kaptak, hogy vázákként keljenek életre, bennük száraz-virág-kompozíciókkal.

Azon funkciók, melyek zárt teret kívánnak meg (iroda, kistárgyaló, privát bankár), ház a házban stratégia mentén, önállóan sorakoznak egymás mellett. Felületüket félkör alaprajzú expandált fémlamezek burkolják, amik úgy néznek ki, mint absztrakt függönyök; privát terek határolói egy régi kávéházi térben.

A hátsó részeken a falak közötti nagyobb zárt terekből lettek a tárgyalók, amelyek üveg harmonikafalakkal nyithatóak össze a központi térrel, vagy mobil falakkal kisebb szobákra oszthatóak. A sínrendszer látható maradt, így a funkció játékosága is megjelenik a belsőben.

A déli Abbázia hangulatának felidézésében a növényzet ugyanúgy vesz részt, mint 150 évvel ezelőtt. Bár a növények most

nem kaspóban élnek, hanem az épület szerkezeteiből nőnek ki, így inkább hatnak időtlennek, mint átmenetinek.

Ahol mai elemekre, például épületgépészetre volt szükség, látható, egységes kompozícióban születtek meg mind formában, színben, mind anyaghasználatban. Az egész tervezési folyamat inkább olyan volt, mintha a tervezők kurátorok lennének a helyszínen, válogatva a megtartandó és az idehozandó elemek között. Folyamatosan mérlegelni kellett, hogyan lehet kombinálni úgy ezeket az elemeket, hogy harmonikusak is legyenek, de hűek is maradjanak a város történetéhez. Egyszerre figyelhetjük meg az egykori kőművesek precíz munkáját a falakon, és érezhetjük a három emelet kiváltott terhet a múltat hordó hatalmas betongerendákon. Azt is értjük, hogyan jut be a friss levegő és az elektromos áram a tárgyalókba.

A homlokzatfelújításnál döntő szempont volt, hogy a tér sarkai ismét hasonlóak legyenek egymáshoz, és legalább részben helyreálljon az eredeti szimmetrikus kompozíció. A főbejárat visszakerült a homlokzat fő tengelyébe. Akkora nyílások épültek, amekkora nyílások osztás nélkül műszakilag lehetségesek a bankbiztonság szigorú szempontjai szerint is, így puhítva fel vizuálisan az utca és a bankfiók közötti határt. Cél, hogy a belső tér kifelé vonzónak hasson, a város pedig integrálódjon a belsőbe. Az ablakokat megvilágított aranykeretezés foglalja körbe, így folytatódik az Andrássy úti luxusüzletek portáljainak világa, persze az arany egyben a banki funkcióra is utal. A főbejáratnál a kilincs és a korlát keresztmetszete, valamint a lépcsők köfelületeinek élei és stokkolása egyedi, oktagonális geometriát követnek. Egyszeri, ide készült elemek.



Fotó: Batár Zsolt

A megvalósult mű tekinthető kísérleti műnek; egyfajta útkeresésnek. A jövő szolgáltatásának digitális eszköze mindannyiunk farzsebében ott lapul, miért fogunk mégis fizikai bankfiókba látogatni? A vagyonunkat érintő bizalmas döntéseket személyesen fogjuk megtárgyalni? Esetleg közösségi eseményekre, oktatásra, pénzügyi networkingre fogunk rendezvényekre látogatni? Hol lesz a határ a digitális és a valós tér között? A tartálékaink egyesek és nullák halmaza lesz egy izlandi szerverfarmon, vagy a központi széfben tartjuk majd a családi ezüstöt? A kérdéseket még fel lehet tenni, de az első válaszok már a nagyon közeli jövőben megérkeznek, vagy már velünk is élnek. Izgalmas ezt az első kísérletet egy 150 éves épületben látni, önkéntelenül is arra gondolunk, hogy vajon mit jelentenek majd ezek a téglasorok és stukkók egy újabb 150 év elteltével.

Helyszín: 1067 Budapest, Oktogon 2.

Építető: K&H Csoport

Lépték: 1500 m²

Eredeti épület: Szkalnitzky Antal (1870)

Építész és belsőépítész: LAB5 architects (2024) – Erdélyi Linda, Dobos András, Korényi Balázs Csaba, Gáspár Virág Anna

Projektépítész: Melis-Seenger Dorottya

Tervező munkatársak: Bekeova Anna, Dózsa Bercel, Németh Diána, Macsuga Eszter, Páncsics Dávid, Petrics Réka, Rácz-Szabó Barnabás, Székely Dávid, Wang Guangrui

Generáltervezés és statika: Tetraterv (2024), Szabó István

Műemlékvédelem: Bor Ferenc, Tóth Tímea

Belső tájépítész: Lelkes Kertész, Kiss János

Világítástervezés: Lighting Embassy – Solinfo

Épületszerkezetek: epszerk.hu, Nagy Károly

Gépészet: Premium Épületgépész, Tiipák Tamás, Rácz Zoltán Csaba



Fotó: Batár Zsolt

Elektromos: VBL, Vados Balázs

Gyengeáram: Velox, Nagy István

Tűzvédelem: Fireeng, Decsi György, Matussek Marcell

Akuszтика: AQRate, Fűrjes Andor

Szárazvirág-kompozíció: Atakpelif Floral Expeditions, Filep Kata

Geodézia: A-Ponton, Kovács Sándor

Költségvetés-kiírás: Schneider Ferenc

Felvonó: Schindler Hungária Kft, Gróf Ferenc

Project Management: K&H, Annus Tamás

Épületfotós: Batár Zsolt



Fotó: Batár Zsolt



Fotó: Batár Zsolt

Szerkezet: kész, de nem befejezett

A BOHN Mélyépítő új cégközpontja a Naphegyen



Fotó: Batár Zsolt

EDGE Awards döntős:
„READY?MADE –
Megvalósult építészet”
kategória

1. Mélyre menni

Az épületek története gyakran a föld alatt kezdődik. Néha talán a sorsuk is ott dől el.

A történet az építészeti praxisban mindenki számára ismerős helyzetből indult: a funkcionális program nagyobb volt annál, mint amit a kis méretű naphegyi telek és annak sokrétű városi környezete jó szívvel be tudott volna fogadni. Így a megoldást

már az első pillanattól kezdve nem az utcaszint feletti tömeg növelésében, hanem a mélyépítésben rejlő technikai és térbeli lehetőségekben kerestük.

Az építészet a föld alatti, mélyépítési szerkezeteket többnyire szükséges, de másodlagos technikai elemekként kezeli: funkcionálisan meghatározók ugyan, de a kész épület építészeti olvasatában általában alig kapnak szerepet. A munkagödör betöltődik, a mélyépítési megtámasztó szerkezetek elveszítik átmeneti műszaki szerepüket, a vasbeton pincefal pedig eltakarja azt, ami az építés egy rövid pillanatában még nyersen és közvetlenül jelen volt.

A BOHN Mélyépítő új székházának tervezésekor éppen ez az általában rövid életű és végleg eltűnő állapot vált építészeti kiindulóponttá, a telekhatáron álló cölöpök, a köztük feltáruló közet, valamint a betonból és földből álló durva, mégis összefüggő kéreg végül az elkészült épület egyik legmeghatározóbb elemévé vált.

2. Redukció

Ha a föld alatti terek építészeti karakterét a telekhatáron végigfutó cölöp- és közettal jelenléte és látványa határozza meg, akkor hogyan hozható létre ennek folytatásaként a föld feletti épület, az a rész, amely már kívülről is látható, és párbeszédbe kell lépnie a városi környezettel?

A választ a mélyépítési szerkezetek racionális, mérnöki logikájában találtuk meg, és ezt fordítottuk át az építészeti koncepcióra. Az építészeti elemeket tudatosan leszűkítettük a lehető legkevésbé olyan elemre, amely még képes építészeti létrehozni.



Fotó: Batár Zsolt

Az épület nem fokozatos „hozzáadással”, hanem tudatos „elvételel” jött létre. A tervezési folyamat során lépésről lépésre kerültek le azok az egyébként szokásos külső és belső rétegek és burkolatok, amelyek egy épületet – különösen egy irodaépületet – általában „késznek” láttatnak. Nem azért, mert az épület „minimalista” vagy kevesebbet akarna mutatni, hanem mert azt vizsgálja, meddig vezethető vissza az építészet a valóban szükséges elemekre.

Az épület kívülről látszó tartószerkezeti elemei, a vasbeton födémek peremgerendái és a födémek peremét tartó acéloszlopok nem elburkolandó háttérelemek: önmagukban hozzák létre a kész homlokzatot és a városi jelenlétet. Ez a redukált és nyers szerkezeti képlet nem egyszerű brutalista gesztus vagy öncélú építészeti provokáció. Valódi homlokzattá azáltal válik, hogy a szerkezeti rend tagolt és arányos, és képes részletgazdag sűrűséget, valamint fény-árnyék viszonyokat létrehozni. Így válik a nyers szerkezet olvasható városi homlokzattá.

3. Kész, de nem befejezett

A BOHN HQ esetében a kész nem azt jelenti, hogy befejezett. A kész ebben az esetben annyit jelent, hogy az épület használható, térileg olvasható, és világos városi jelenléttel bír.

A nem befejezett ezért nem hiányt jelent, hanem nyitottságot.

A valódi tartósság és fenntarthatóság nemcsak az elkészült épület energetikai működésében vagy üzemeltetési költségeiben mérhető. Legalább ennyire fontos az épített szerkezetek és anyagok élettartama, avulása, illetve a későbbi átalakítások lehetősége.



Fotó: Batár Zsolt

A BOHN HQ lényegre redukált építészeti-szerkezeti logikája ezt teszi lehetővé. A külső acél tartószerkezet a belső tereket megszabadítja a teret tagoló belső tartószerkezeti elemek jelentős részétől. A belső tér így nem kényszerül egyetlen rögzített irodai alaprajzba, hanem képes befogadni a későbbi változásokat; hosszabb távon akár más funkciók – lakó- vagy vegyes használat – irányába is nyitott maradhat.



Fotó: Batár Zsolt

Fotó: Batár Zsolt



A külső váz és a tetőszint szerkezet nemcsak jelen idejű építészeti forma, hanem jövőbeli, nyitott homlokzati rendszer is. Ha a klímaváltozás később szükségessé teszi, árnyékolók, növényi rétegek vagy más klimatikus kiegészítések kapcsolhatók hozzá anélkül, hogy az épület alapvető építészeti logikáját szét kellene bontani; az ehhez szükséges elektromos előkészítés már elkészült.

A BOHN HQ ezért nem zárt építészeti tárgyként, hanem nyitott építészeti rendszerként értelmezhető. Nem lezár valamit, hanem lehetőségeket hoz létre. Ez a fizikai és szellemi nyitottság a fenntarthatóság mélyebb, valósabb formájára mutat: olyan építészeti rendszerre, amely a felesleg elhagyásával, valamint szerkezeti és használati nyitottságával válik gazdaságossá és időtállóvá.

Az EDGE Fest 2026-on elhangzott előadás írott változata.

Készítette: Turányi Bence

Tervezői lista

Generáltervező: T2.a Építészroda Kft.

Építész, felelős tervező: Turányi Bence

Projektépítész: Balla Gábor

Építész munkatársak: Gyurcsó Renáta, Laczkó-Pető Bálint

Világítástervezés: Haász Ferenc – Madebylight Kft.

Tartószerkezetek: V. Nagy Zoltán – Lapidárium Kft.

Mélyépítési szerkezetek: Manninger Marcell – Kokopelli Kft.

Épületszerkezetek: Sipos Gergely – ARKKitehti Kft.

Tűzvédelem: Takács Lajos – Takács-Tetra Kft.

Épületgépészet: Makáry Csaba – Agorex Kft.

Épületvillamosság: Németi Ferenc – Németintegrit Kft.

Külső közmű: Leitner Gábor – GLS-AQUA Kft.

Fotó: Batár Zsolt



Fotó: Batár Zsolt

Iskolaépítés közösségi összefogással

Hosszas előkészítési és annál rövidebb kivitelezési folyamat végén elkészült végre Magyarország első fapanel-szerkezetű iskolaépülete a marp (Dévényi Márton és Gyürki-Kiss Pál) tervezésében. Ugyan csak bővítésről van szó, de a kis beruházás jelentőségében túlnő a térbeli-anyagi dimenzióján: nagyon takarékos forrásokból (a szülői közösség finanszírozásával), partícipatív tervezéssel épült fel a CLT-szerkezetű iskola, többek között annak köszönhetően, hogy az alternatív módszertannal dolgozó intézmény magává tette a „tanító tér” koncepcióját, és megértette a faépítészetben rejlő pedagógiai-oktatási hozzáadott értéket.

Alternatív útkeresések

Újbudán, a Fehérvári úti lakótelepen rejtőzik a Kincskereső Tagiskola,¹ ahol a kezdetektől fogva kiemelt kapcsolat van a szülők, a gyerekek és az iskola között. A lakótelep 1973–1978 között épült több szociális intézménnyel együtt, mint például az akkor még Névtelen utcába tervezett kisegítő iskola és 200 férőhelyes óvoda.² Utóbbi nem működött sokáig eredeti funkciójában, mivel ebben az épületben nyithatta meg kapuit a Kincskereső Iskola a reformpedagógia egyik hazai elindítója, Winkler Márta hosszú erőfeszítésének köszönhetően 1988 augusztusában. Már az iskola indulása is összefogással valósult meg: „Régi tanítványok jöttek örömmel segíteni a sok utánjárással, könyörgéssel megszerzett óvodaépület kitakarítására, iskolává öltöztetésére.”³ Ez az összefogás azóta is jellemzi, és meg is határozza az iskola – a közösség – mindennapjait, életét. Az eredetileg négy évfolyamoként indult intézmény 1996 őszétől bővült hat évfolyamossá, hogy minél tovább maradhassanak



Fotó: Danyi Balázs

a gyerekek az elfogadó közegben. Az elmúlt években azonban – részben az iskolarendszer strukturális átalakulása, a hat évfolyamos gimnáziumok elitképzés felé tolódása miatt – egyre határozottabban merült fel, hogy „hogyan lehet a programot kiterjeszteni az általános iskola teljes nyolc évfolyamára”.⁴

A bővülést az adminisztrációs, pedagógiai szakmai kérdések mellett leginkább a fizikai adottságok határozták meg, a két új osztály helyigénye. A hetedik és nyolcadik évfolyam megjelenése több kérdést is felvetett, hiszen az eddig kiskamaszkorú oktató, az egykori óvodafunkcióból adódó szűkebb terekkel rendelkező intézményben megjelennek a kamaszkoruk felé haladó serdülők, akiket úgy kell elhelyezni, hogy az iskola téri



Fotó: Danyi Balázs

EDGE Awards döntős:
„READY?MADE –
Megvalósult építészet”
kategória

Fotó: Danyi Balázs



és pedagógiai szellemiségének megfelelően együtt is legyenek a kisebbekkel, de valamennyire szeparált is legyen pozíciójuk.

A bővülés építészeti előkészületei bő három évvel ezelőtt indultak a közösség aktív részvételével. Az iskola nagyszámú építész szülője végezte el az első feladatokat – épület felmérése, előzetes kutatómunkák, fejlesztési koncepciók –, melynek eredményeképpen kirajzolódott a bővítés iránya. Innentől további

szakmákat képviselő szülők dolgozták ki a megvalósíthatóság egyéb nélkülözhetetlen részleteit (gazdasági, lebonyolítási stb. kérdések).

Geometriák mentén

Az építészeti peremfeltételeket a kis telek fizikai lehetőségei és a források szükségessége jelentette, ezen belül kellett olyan megoldást kitalálni, mely illeszkedik az iskola közösségi, progresszív szellemiségéhez.

Az eredeti iskolaépület emeletmagas, 120 cm széles vasbeton panelekből épült fel, de az előkészítés során kiderült, hogy ennek további függőleges irányú bővítése több okból nem lehetséges, a bővítés egyedül az amúgy is szűkös udvar felé történhet. A pénzügyi lehetőségek és az udvar minél nagyobb arányú megtartása miatt a program végül a két új évfolyam egy-egy tantermére és egy közösségi előtérre korlátozódott. Mindez alaprajzilag a meglévő középfolyosós struktúra folytatásaként valósult meg, beépítve a telek legkevesebbé használt sarokrészét.

A szerkezet és az anyagválasztás szintén a pénzügyi kényszerből indult ki, de hasonlóan a telepítéshez, egyszerre járult hozzá a meglévő organikus folytatásához és az oktatási igények ideális kiszolgálásához. Az egykori óvodaépület sorolt teremstruktúrája és az emeletmagas panelek erőteljes szerkezeti rit-



Fotó: Danyi Balázs

must, határozott külsőt eredményeznek, melyet a korabeli külső 45 fokban lementszett falpillérek erősítenek. Az új épületrész formálása szelíden, de egyértelműen kapcsolódik a meglévő részek sajátos formai jegyeihez és ritmusaihoz.

A faépítészet dimenziói

A bővítés alapvető szerkezete – az általános iskolák tekintetében idehaza először megépült – CLT (Cross-Laminated Timber, rétegragasztott tömörfa panel) fal- és tetőelemek voltak, amit BSH rétegragasztott gerendák és oszlopok gyámolítanak. A szerkezet ritmusa, látható szerkezeti kialakítása egyszerre illeszkedik a meglévő épület modulrendszerének logikájához, jól tud reagálni annak 45 fokos formai játékaival, miközben új, izgalmas miliőt kínál a legfelsőbb éveseknek. Az anyagválasztás pedagógiai célzattal is bír, a faépítészetből adódó más közeg, a természetes anyag domináns megjelenése jól illeszkedik az itt folyó oktatás szemléletéhez, az új pedagógiai elvekhez. Ráadásul az évközi feladatok elvégzéséhez szükséges időtől kezdve előnyt jelentett a fa szerkezetépítés mindösszesen három napos munkafolyamata.

Az iskolában alkalmazott alternatív pedagógia nem csak a tananyagra, az oktatás módszerére, de a térhasználatra is kiterjed már az alapítás kezdetétől fogva. A tantermekhez alsóbb évfolyamoknál kiegészítő közösségi termek – a „szőnyegesek” – tartoznak, felsőbb évfolyamoknál olyan térbővítések, melyeket a tanórák során és közös időben is intenzíven használnak a diákok. Ehhez igazodik az új rész termeinek nagyobb alaprajzi mérete és a serdülők magasságához jobban illő, a látszó szerkezet segítségével megnövelt belmagasságból adódó térélmény. A közös előtér a szükséges funkciókon – közlekedő, kabátakaszto – túl szintén felsős közösségi térként, szociális magként is tud működni.

A külső és belső játéka

Az épület külső kialakítása is folytatja ezt a sokszereplős játékot: a fém hullámlemez egyszerre reflexió a meglévő előregyártott vasbeton panelekre (és a szűkös forrásokra), és karakteres kontrasztot eredményez a belső tér természetes, nyers, védelmező falfelületével. Ritmikus neutrális megjelenése kapcsolódik a lakótelep kontextusához, egyben semleges háttérrel biztosít az iskola színes forgatagához, zibongásához, a foci pályához. A racionális, peremfeltételekből adódó szigorú szerkesztés mellett a felhasznált anyagok, szerkezetek lehetőséget biztosítottak finom játékokhoz is, melyek harmonikusan kötődnek az iskola világához: az előtér 45 fokban elforgatott ablaka egyszerre kapcsolódik geometriailag a meglévőhöz és vezeti be a diákokat a mesék, kincsek világába, kicsit hasonlóan Álvaro Siza portói Serralves Múzeum bővítésénél látható ablakmegoldásához.⁵

A fémlemez és a mozgatható árnyékoló ritmusát, modulrendszerét használva jön létre az elfordított ablakkal együtt izgalmas kortárs grafika az utcai homlokzaton, a belsőben a faserkezet vonalai eredményeznek meghatározó vonalakat, arányokat, ritmusokat. Ez a fajta logika, a felhasznált anyagok fizikai tulajdonságait, geometriáját alapul vevő megoldás jól kapcsolódik a Kenneth Frampton által anyagszerűségnek definiált kortárs tervezői módszerhez is.⁶ A külső szempontból meghatározó párhuzamos tető, „kalap” szerepe is összetett: a legegyszerűbb vízelvezetési módhoz biztosít megfelelő geometriát, egyértelmű formai kapcsolódást jelent a meglévő 45 fokban letört falpillérekhez, a szigorú ortogonális lakótelepi hangulatból finom kikacsintás ismét a mesék, a kincsek világá felé.

A kötöttségekből erényt kovácsolva így erősödik az iskola nevéhez hűen a játékkal telítettség Újbudán, ami után nem is csoda, hogy a beköltöző két évfolyam talán most először várta a nyári szünet végét, az új tanév kezdetét, amit már az új termekben tehettek.

Szentirmai Tamás DLA
építész, egyetemi docens
Épülettervezési Tanszék, Széchenyi István Egyetem,
Építész-, Építő- és Közlekedésmérnöki Kar

Jegyzetek:

- 1 A Bethlen Gábor Általános Iskola és Gimnázium tagiskolája
- 2 A kerület története
(<https://keruletunk.ujbuda.hu/keruletunk/a-kerulet-tortenete>, 2025. 09. 05.)
- 3 Winkler Márta: Kincskereső Iskola, XI. kerület, Fogócska u. 6.
(<https://winklarmarta.com/oldal/fogocska-utca-6>, 2025. 09. 05.)
- 4 Kerényi Mária: A Kincskereső Iskola egyedi megoldásai
(<https://iskolaszolga.hu/index.php?menu=cikk&id=1068>, 2025. 09. 05.)
- 5 Szentirmai Tamás: Összetett hatások egyszerű eszközökkel. A Serralves Alapítvány új épületszárnya. Metszet, 2024/5., 28–33.
- 6 Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története. 2. bővített kiadás, Budapest: Terc Kiadó, 2008

Felhasznált irodalom:

A kerület története (<https://keruletunk.ujbuda.hu/keruletunk/a-kerulet-tortenete>, 2025. 09. 05.)

Gyürki-Kiss Pál: „A Kincskereső Iskola bővítése. Egy új trend első példája Magyarországon” (<https://www.jafholz.hu/magazin/detail/m/A-Kincskereso-iskola-bovitesi--Egy-uj-trend-elso-peldaja-Magyarorszagon-m18006519>, 2025. 09. 05.)

Kerényi Mária: „A Kincskereső Iskola egyedi megoldásai” (<https://iskolaszolga.hu/index.php?menu=cikk&id=1068>, 2025. 09. 05.)

Winkler Márta: „Kincskereső Iskola, XI. kerület, Fogócska u. 6.” (<https://winklarmarta.com/oldal/fogocska-utca-6>, 2025. 09. 05.)

Kincskereső Tagiskola bővítése

Építész és generáltervezés: Marp Kft. – Dévényi Márton, Gyürki-Kiss Pál

Tartószerkezet: Lapidárium Mérnöki Kft. – V. Nagy Zoltán, Dawson Áron

Épületgépészet: Mevaplan Team Mérnökiroda Kft. – Mészáros Olivér, Lelkes Gábor

Épületvillamosság: Orfireusz Kft. – Sági József

Gyengeáram: Stream Plan Mérnökiroda Kft. – Fodor Attila

Villámvédelem: Mesvill Kft. – Messerer László

Tűzvédelem: Prelko Kft. – Horváth Lajos

Kert- és tájépítészet: Vár-Kert Műszaki Tervezési Kft. – Zentai Katalin, Pap Marianna

Út/közlekedés: Tp-Terv Mérnöki Iroda Kft. – Tóth Attila Gábor, Nagy András

Geotechnika: Trischler Hungária Kft. – Kovalóczy György

Co-Housing egyszülős családok számára



EDGE Awards döntős:
„FRESH MEAT – A jövő
viziói” kategória

Ez a projekt egy egyre markánsabb társadalmi kihívásra, az egyszülős családok elszigetelődésére kínál konkrét építészeti választ. A napjainkban épülő lakóingatlanok túlnyomó többsége a nukleáris családmodellre van optimalizálva, így a hagyományos térszervezés gyakran megfosztja ezeket a mikroközösségeket a mindennapi kapcsolódás és a kölcsönös segítségnyújtás lehetőségétől. A koncepció egy olyan térbeli alternatívát vázol fel, amely az építészeti eszközeivel támogatja az együttélés új formáját: a terek funkcionális kialakítása természetes módon ösztönzi a lakók közötti interakciót, és stabil alapot teremt egy támogató, szoros közösség kialakulásához.

A Budapesten a Nánási út és az Aelia Sabina köz forgalmas csomópontjában elhelyezkedő telek a nyüzsgő városi szövet ellenére is egy ritka, befelé forduló menedéket kínál. A cserjékkel és fákkal sűrűn benőtt telekhatár természetes védelmet nyújt, megóvjva a belső magot a külvilág zajától. Északon magasodó

fenyők állnak, a sarkot egy magányos nyírfa őrzi, a telek kellős közepén pedig több mint ötvenéves, húsz méter magas, védett hársfák élnek. A tervezés alapvető eleme ennek a meglévő ökoszisztémának a maradéktalan megőrzése volt. Ahelyett, hogy a természetet merev geometriai dogmáknak rendeltém volna alá, az épület tömegformálása szervesen a fák köré koreografálja önmagát. A szerkezet egy U-alakba hajlik, átölelve a fás enklávé, ezáltal egy olyan intim belső udvarhoz hozva létre, ahol az építész csupán finoman, tiszteletteljesen sejjik fel a lombok mögül.

Az építészeti hipotézis magja az a meggyőződés, hogy a valódi közösség nem csupán a funkcionálisan erre kijelölt közösségi terekben születik meg, hanem sokkal inkább a mindennapi, informális találkozások metszéspontjaiban. A projekt a hagyományos budapesti épülettípushoz, a körfolyosós bérházakhoz nyúl vissza: a zárt belső udvarhoz, ahonnan a lakásokat a nyitott függőfolyosóról lehet megközelíteni. Itt az elhaladó szomszédok és a szabadban játszó gyerekek mindennapi koreográfiája természetes, erőlködésmentes módon segíti elő a kapcsolatteremtést.

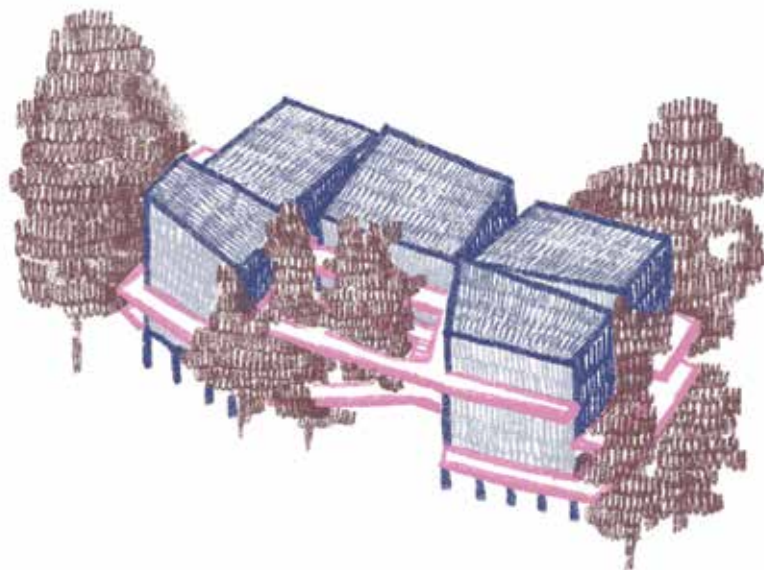
Ezen a logikai vonalon haladva az épülettömeg önálló blokkokra bomlik, amelyeket konzolos folyosók és erkélyek szövedéke kapcsol össze. Ezek a hosszan átívelő külső útvonalak nem pusztán a perifériát ölelik körbe, aktívan keresztezik, fonják és kötik össze a különálló tömegeket. A közlekedési funkciót a közösség elsődleges szociális szövetévé alakítja át. A vertikális mozgás is ugyanebbe a koncepcióba illeszkedik: az udvar közepén nyitott acéllépcsők kanyarognak felfelé. Ez a teljes transzparenciára épülő építészeti megoldás folyamatos vizuális kapcsolatot biztosít a szintek között, intuitív biztonságérzetet nyújtva a szülőknek, miközben a gyerekek számára egy dinamikus színteret kínál a határtalan játékhoz.



A tervezés egyik kritikus kihívása az volt, hogy az utcafronti tömeg ne egy agresszív, áthatolhatatlan falként jelenjen meg, amely vizuálisan megfojtja a szomszédos Duna-parti városi szövetet. A szerkezet bizonyos részeinek pillérekre állításával és a tömegek közötti tudatos áttörések, ürességek kialakításával az építészet porózussá válik, lehetővé téve, hogy a környező zöldfelület zökkenőmentesen folyjon át a komplexumon. A homlokzatok játékos, változékony karakterüket a különböző magasságú, ritmikusan váltakozó félnyeregtetők révén nyerik el. Az ablakok ritmusát teljes mértékben a belső elrendezés diktálja; a megnyújtott, függőleges nyílások pedig több szögéből is bevonzzák a természetes napfényt a belső terekbe.

Az anyaghasználat a nyers állandóság és a vibráló textúra közötti taktilis párbeszédet ünnepli. A külső burkolatok szabálytalan, mázas kerámiaburkolatot kapott, amelynek színjátékos felületei befogadják és visszatükrözik a fákon keresztül átszűrődő fényt. Ezek az eleven felületek harmonikus kontrasztban állnak a látszóbeton erkélyek nyers szerkezetével, valamint a zöld acéllépcsőkkel és korlátokkal.

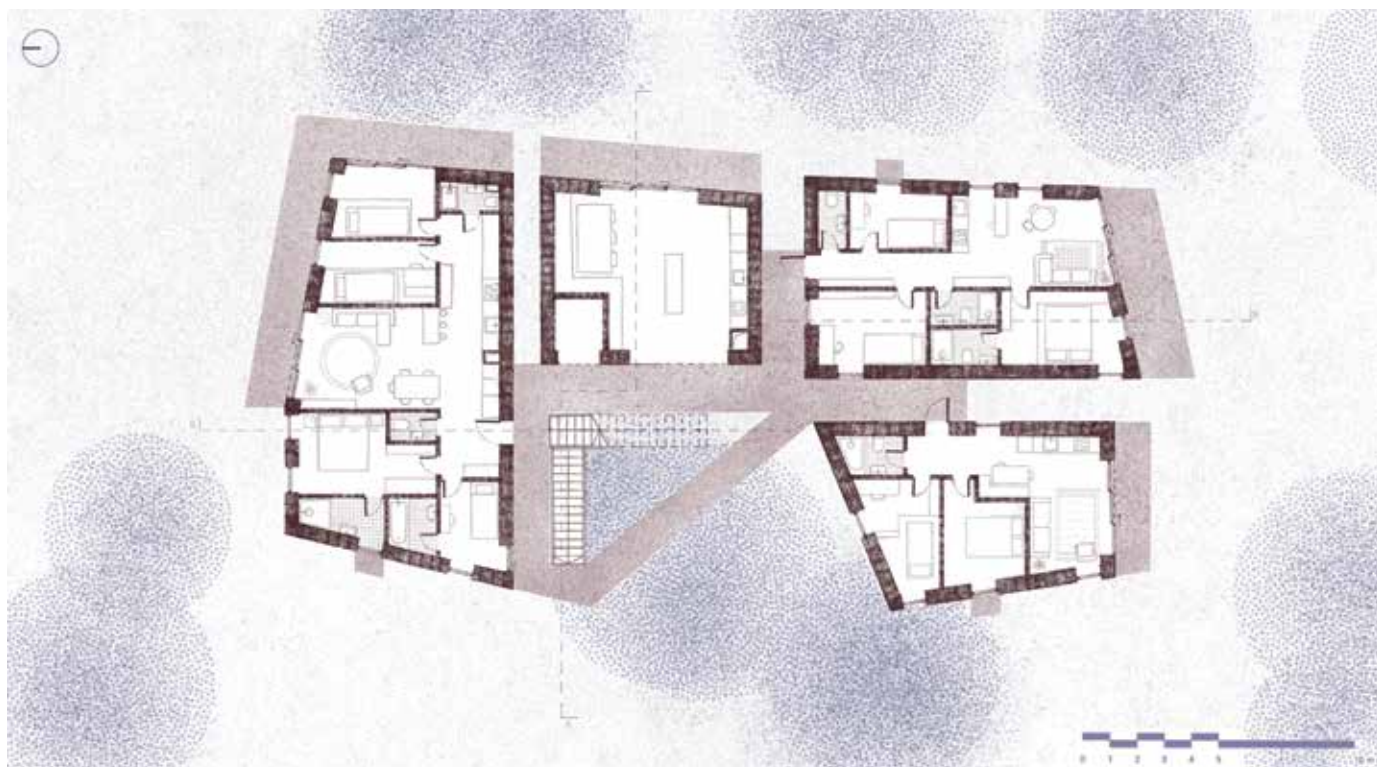
A Duna közelsége és a terület ebből fakadó árvízveszélye miatt a földszint nagyrészt nyitott, pilléreken álló tér marad. Ebből kifolyólag a lakótér a felsőbb szintekre kerültek, a földszintet pedig teljes egészében átengedték a közösségi funkcióknak, mint például a mosodának, a kerékpártárolóknak, valamint az alapvető gépészeti és kiszolgálóhelyiségeknek. A közvetlenül az udvarra néző középű épületrészben minden szint egy-egy dedikált közösségi réteget tár fel: az első emeleten egy játszószoza kapott helyet a legkisebb gyerekeknek, a másodikon egy közösségi konyha a közös étkezésekhez, a harmadikon egy társalgó van a nagyobbaknak, míg a legfelső szinten egy csendes könyvtár várja a dolgozni vagy feltöltődni vágyó szülőket. A Co-Housing a különböző lakásméreteket rugalmas mátrixát vo-



nultatja fel: a tágas, négyszobás családi egységektől egészen a kompakt, egyszobás lakásokig mindent magában foglal, ezzel is garantálva egy valóban sokszínű és ellenálló közösségi szövet létrejöttét.

Az épület végső soron arra tesz kísérletet, hogy újraértelmezze a kortárs városi társasház fogalmát és funkcióját. A környezetbe simuló tömegformálás, a meglévő természeti értékek tiszteltetben tartása és a tudatosan rétegzett közösségi terek együttesen bizonyítják, hogy a fizikai térszervezés képes választ adni a megváltozott társadalmi dinamikákra.

Virág Emma



Vertikális Játszókert a Bajza Utcai Általános Iskolában



EDGE Awards döntős:
„ON THE STREETS –
Köztéri projektek”
kategória

A Vertikális Játszókert keletkezéstörténete

„Az embereknek és a tárgyaknak egyaránt szükségük van olyan zugokra és fölkékre, amelyeket birtokba vehetnek a térben. E minőség lényegét a »kuckósság« (cupboardness) fogalmával írhatjuk le, amelynek legjobb példája a kenguru.” – Herman Hertzberger, Notes from Space and Learning: Lessons from Architecture (Rotterdam: 010 Publishers, 2008):104.

A Vertikális Játszókert Budapest VI. kerületében a Bajza Utcai Általános Iskola udvarán valósult meg 2025-ben, a főváros egyik legsűrűbben beépített belvárosi környezetében. Az iskolát nap mint nap több mint 500 gyermek használja, az udvar azonban hosszú időn keresztül kizárólag sportpályaként működött: az iskolaépületek és az uszoda által közrefogott, gumiburkolatú felület nem biztosított lehetőséget az elvonulásra, a szabad játékra, a természettel való kapcsolódásra. Az országban talán egyedülálló udvarbővítés története 2019-ben kezdődött.

Az ötlet

Két lányom és régebben feleségem is ebbe az iskolába járt, így sokszor hallhattam az iskolát, a tanárokat dicsérő szavak

mellett az udvart illető kritikai megjegyzéseket, ami egy monofunkciós, három fallal és egy uszodával határolt gumiburkolatos sportudvar volt. Azoknak a gyerekeknek, akik nem csak labdázni és rohángálni kívántak, nem volt lehetőségük kikapcsolódásra, feltöltődésre, játékra, így inkább a fal mellett húzták meg magukat, vagy le se jöttek a friss levegőre. Bölcsőde-, óvoda- és iskolaépítészeti tapasztalatom miatt volt elképzelésem, mi kell a gyerekek egészséges fejlődéséhez, milyenek azok a differenciált terek, amik figyelembe veszik a különböző életkorú, fejlettségű és tulajdonságú gyerekek igényeit, a pedagógusok másfajta szempontjai mellett.

Építészként és szülőként is a megoldáson kezdtem törni a fém, mivel játszótérrel, fákkal, plusz területtel nem lehetett az udvart bővíteni, ráadásul a telek végében működő uszodát a kerületiek is használják. Az egyetlen lehetőség az uszoda és az udvar közötti hat méter széles üzemi és kazánterületen történő udvarbővítés elég kockázatos ötletnek tűnt. Az első vázlatok láttán azonban Bódi Csilla igazgató azonnal az ötlet mellé állt, így lett a lehetetlenné tűnő bővítés gondolatából projekt.

Koncepciótervet készítettem, amivel a kerület vezetőit is megnyertük, Terézváros Önkormányzata forrást biztosított a tervezésre és ígéretet tett a megvalósításra. Ez idő tájt alapítottuk meg Déri Dániellel a Studio Kraft Építész Műtermet, így a játszókert megvalósítása végigkísérte építészirodánk első éveit. A projektben tájépítész és tartószerkezet-tervező kollégák mellett közösségi tervezés és játszótéri szabványossági szakértőket is bevontunk.

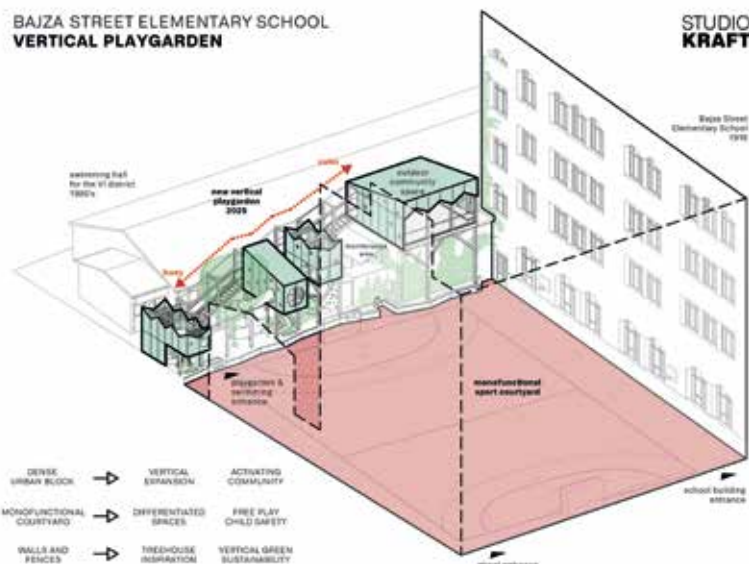
Differenciált térhasználat

A projekt egy egyszerű, szülőként személyesen is megtapasztalt tényből indult ki: a gyermekek alapvetően különböznek egymástól. Térhasználati igényeiket életkoruk, személyiségük, érzékenységük, társas viselkedésük és idegrendszeri fejlődésük egyaránt meghatározza. A 20. század elejének hagyományos iskolaépületei és udvarai ezt a sokféleséget jellemzően nem képesek befogadni. Ezért olyan gyermekközpontú térstruktúrára van szükség, amely egyszerre biztosít lehetőséget a mozgásra, az elvonulásra, a megfigyelésre, az informális közösségi együttlétre, a szabad játékra és a szabadtéri tanulásra.

Közösségi tervezés

A tervezésnél nagyon fontos volt, hogy egy inkluzív folyamat legyen, bevonva minden érintett felet a döntéshozatalba, hiszen a gyerekek és a tanárok sokszor egymásnak ellentmondó szempontjait is figyelembe kell venni egy iskola tervezése során. Ebben a folyamatban egy projektbe bekapcsolódó szülőtárs, Varró Szilvia nyújtott segítséget. A kötött tervezési helyszín miatt a klasszikus közösségi tervezési elemek helyett az igényfelmérésre, illetve a prezentációkra és visszajelzésekre helyezzük a hangsúlyt. A feladatot nehezítette, hogy pont ekkor tombolt a COVID, így a gyerekek számára közösségi programok helyett otthon is végezhető alkotói diákpályázatot írtunk ki „álmaid iskolaudvara” címmel. A tanítók és a tanárok kérdőíveket kaptak, ezenfelül egy kiválasztott pedagóguscsoport kísérte végig tanácsadással a tervezési folyamatot.

A tanárokkal készült felmérés és a munkacsoport rávilágított a tanárok igényeire, hogy legyen átlátható, biztonságos, legyen nagyobb és több játszófelület a gyerekeknek, kültéri tanóra-lehetőséggel. Fontos volt, hogy a kisebb korosztálynak is legyen saját zuguk. A kevésbé rohángalós sporttevékenységek



is előtérbe kell kerüljenek, ügyességi játékok, bújócska. A gyerekeknek kiírt alkotópályázat eredménye is azt mutatta, hogy szükség van kuckókra, elvonuló-beszélgető helyekre, játékokra, mászós-függeszkedős játszószerkeztetésekre és több zöldre.

Koncepció

Az így kialakult koncepció merített a gyermekek vágyaiból és a hely adta lehetőségekből, jócskán átalakítva az első vázlatokat. A kuckókra, természetire való igény és a felfelé terjeszkedésből következett a lombház mint archetípus, amit növényfuttatásokkal lehet valóban zölddé varázsolni. A falákokon álló házikók különböző magasságban változatos játékokra adnak lehetőséget átlátásokkal, kötélalagúttal, csőtelefonnal. Így a kommunikáció adott a talajszintű és a fent játszó gyerekek, felnőttek között is. A házikók mellett végigfutó lépcsőről a pedagógusok mindent jól átlátanak, csakúgy, mint a sportudvarról, mégis van lehetőség bújásra, kuckózásra. A játszótér nem csak a szünetekben és napközben használható, de kültéri tanórákra is alkalmas, illetve a nyári táborok során is igénybe vehetik a gyerekek, így az egész területnek hasznára válik.

Biztonság és kuckók

A holland építész, Hertzberger szerint is oly fontos kuckók, csoportos elvonulóhelyek létrehozása volt talán a legfontosabb. Ugyanígy lényeges volt az átláthatóság és a biztonság, hiszen a rájuk bízott gyermekért a pedagógusok a felelősek. Az igényeket sok egyeztetés után sikerült összefésülni, többek között azzal, hogy az építmény egyedi játszószerkeztetést terveztek meg minden vonatkozó szabvány betartásával, így végül megszerezte a TÜV-minősítést.

Fenntarthatóság

Az építmény tervezett élettartama 15–20 év, emiatt olyan szerkezeteket terveztünk, amelyek elbontás után felhasználhatóak, újrahasznosíthatóak. Fontos volt, hogy a belvárosi gyerekek akár e sűrűn beépített közegben is találkozzanak a természettel, természetes anyagokkal. A legtöbb helyen vörösfenyő és okoume faanyagot használtunk, festett acélkiegészítőkkel, újrafelhasználható profilos acéllemezlettel. A biztonságot szolgáló acélhálós borított tereket reményeink szerint hamarosan benövi majd a borostyán, a vadszőlő, mint egy belvárosi lugast. Ahol lehetett, tettünk ültetőközeget, amelybe futónövényeket telepítettünk, és teret adtunk az egyetlen fának.

Megvalósulás

A játszóudvarra kiírt kivitelezési közbeszerzést az Everling Kft. nyerte meg, az építkezést 2025 nyarán fejezték be. A projektet az alapítványon keresztül több szülő és család támogatta, Terézváros pedig megvalósította, így a játszó igazi közösségi összefogás eredményeként jöhetett létre. Az ünnepélyes megnyitóra a 2025/2026-os tanév szeptemberi tanévnyitóján került sor.

A Vertikális Játszókert nem csupán egy új játszószerkeztetési eszköz vagy egyszerű udvarbővítés. Miközben a projekt új közösségi életet hozott az iskolába, és erősítette annak identitását, egyben kísérlet arra is, hogy újragondolja a sűrűn beépített városi iskolák korlátozott külső tereinek szerepét. Projektünk azt kívánja megmutatni, hogy az iskolaudvarok a szabályozott sportfelületen túl olyan összetett fejlesztő környezetként is működhetnek, amely a nagyvárosi környezetben felnövő gyermekek érzelmi, társas és fizikai szükségleteit egyaránt támogatja.

Pásztor Ádám



Cím: Bajza Utcai Általános Iskola (1062 Budapest, Bajza u. 49–51.)

Tervezés éve: 2020–2024

Átadás éve: 2025

Alapterület: 215 m²

Építésziroda: Studio Kraft Építész Műterem (www.studiokraft.hu)

Építész: Pásztor Ádám, Déri Dániel

Építész munkatársak: Senánszky Zsófia, Erhardt Panna Sára, Bognár Gergely, Fehér Márk

Megbízó: Bajzasok Jövője Alapítvány

Építető: Terézvárosi Vagyongazdálkodó Nonprofit Zrt., Terézvárosi Önkormányzat

Tartószerkeztet: Cséfalvay Gábor – Tetraplan Mérnökiroda Kft.

Tájépítész: Massány Edina – Open Air Design

Közösségi tervezés: Varró Szilvia, Hantó Fruzsina – Aeffect Communications

Látnytervek: Várhidi Bence

Kivitelező: Everling Kft.

Egyedi játszószerkeztetők: Woodwork Hungary Kft.

Minősítés: Végh Péter, TÜV Rheinland InterCert Kft.

Fotó, videó: © Yanep Lust Collective



Végső kiárusítás – Pap-sziget

EDGE Awards döntős:
„FRESH MEAT – A jövő
viziói” kategória



A projekt a Műszaki Egyetem Identitásépítéssel című kurzusán belül jött létre. A szentendrei Pap-sziget vizsgálata során a hagyományos építészeti reflexekkel szemben a beavatkozásra egy radikális alternatívát javasolva a szándékolt visszavonulást és az emberi jelenlét szisztematikus felszámolását vizsgáltam. Az építészeti diskurzusban az elhagyatott, funkcióvesztett vagy romos területek kezelése túlnyomórészt a revitalizáció, a funkcióváltás vagy a sűrítés fogalomköreibe mozog. Jelen kutatás és a belőle építkező javaslat azonban megkérdőjelezi a folyamatos expanzió és a fizikai jelenlét fenntarthatóságát egy ökológiai válsággal küzdő korszakban. A projekt központi tézise, hogy bizonyos kontextusokban a leghatékonyabb építészeti aktus nem a hozzáadás, hanem a kivonás; az ember alkotta struktúrák helyszíni konzerválása vagy javítása helyett azok módszeres eltávolítása és a terület spontán renaturalizációjának elősegítése.

A terület változásait dokumentáló archív és jelenkori légifotók elemzése világosan kirajzolja azt a folyamatot, amely során a szigetet az 1950-es évek (megművelt, de nagyrészt) természeti állapotából sűrűn beépített, majd az utóbbi évtizedekben lepusztult zónává alakult. A projekt során azonosított antropogén maradványok – kemping, elhagyott fürdő, romos épületek, széteső infrastruktúra – már nem funkcionális elemek, hanem a táj szövetébe ékelődött idegen testek. A projekt elméleti kerete szerint a táj rehabilitációja nem fejezhető be hagyományos beavatkozásokkal; a valódi egyensúly helyreállításához az

emberi jelenlét fizikai bizonyítékait transzparens és ellenőrzött módon ki kell vonni a rendszerből.

E rehabilitációs folyamat operatív eszközeként egy fiktív webshop, amely a szigeten talált, eredeti funkciójukat veszített, a helyszínen hulladéknak minősülő tárgyakat és építőanyag-maradványokat katalogizálja és teszi hozzáférhetővé. A webshop egyfajta fordított piaci logikát alkalmaz: a „vásárlás” aktusa itt egyben a területfelszabadítás gesztusa. A látogatók a tárgyak elszállításával közvetlenül hozzájárulnak a sziget természetes állapotának újraalakulásához. A projekt ezen fázisa a kollektív felelősségvállalásra és a crowdsourced tájrehabilitáció elvére épít, ahol a tervező feladata nem a fizikai struktúra létrehozása, hanem a lebontási és eltávolítási folyamat menedzselése.

A koncepció megvalósíthatóságának igazolása a projekt keretében elkészített prototípus, egy olvasólámpa, amely a szigetről származó építési hulladékokból jött létre. A tárgy anyagtani összetétele: a vázszerkezet egy kékre mázolt fa forgácsolap, amely egy ajtólap tartozéka volt. A lámpatest szerepét egy üvegszál-erősítésű epoxigyantából készült hullámlémezdarab tölti be, amely az egykori strand öltözőépületeinek töredéke.

A prototípus elkészítése során alkalmazott upcycling folyamat során a hulladékstátuszú anyagok új kontextusba kerültek. Egy olyan korszakban, amikor az építőipar a globális környezeti terhelés egyik legfőbb tényezője, az építész felelőssége túlmutat az új struktúrák létrehozásán. Fel kell ismernünk a „nem építés” és a „bontás” esztétikai és ökológiai potenciálját. A projekt rávilágít arra, hogy a helyi szinten hulladéknak minősülő anyagok a kontextus megváltoztatásával magas hozzáadott értékű tárgyként élhetnek tovább másutt, mentesítve az eredeti helyet a terhelés alól. A beavatkozás tehát kettős hatású: egyrészt elindítja a terület visszavadvadászt, másrészt az anyagok körforgásos gazdaságba való visszacsatolásával csökkenti a primer nyersanyag-felhasználást.

Összegezve, a projekt kritikai állásfoglalás a kortárs építészeti gyakorlatokkal alternatívái mellett. A visszavonulás architektúrája azt hirdeti, hogy az építés (és a társadalom) legnagyobb teljesítménye bizonyos esetekben az lehet, ha képessé válik a terület fokozatos, méltóságteljes átadására a természet számára, miközben a múltbeli tevékenységek bizonyítékait funkcionális és esztétikus módon hasznosítja újra a humán környezetben.

Csertán Tamás



Tornova

A MOME Fashion Show számára tervezett ülőke nem csupán egy bútor, hanem a divatbemutató élményének szerves része. Konceptiójának alapja, hogy a néző a kifutón zajló eseményeket ne kizárólag a tekintetével, hanem testének mozgásával is kövesse. Az ülőke fi nom elfordulásra ösztönzi használóját, így a nézőtér is bekapcsolódik a bemutató dinamikájába.

A bútor megjelenését és működését egyaránt a MOME Fashion Show vizuális világa inspirálta. A karakteres sárga részletek és a mozgásra épülő szerkezet a rendezvény energikus arculatát idézik, miközben a tárgy egyszerre kínál funkcionális és élményszerű használatot.

A szerkezet alapját egy stabil, henger alakú fa váz alkotja, amelyhez forgószármoly segítségével kapcsolódik az ülőfelület. Ennek köszönhetően az ülőke szabadon elfordulhat, így a néző könnyedén követheti a kifutón zajló eseményeket. A bútorra feszíthető sárga gumis kötelek a rétegelt lemezben kialakított bevágásokhoz rögzülnek. A kötel megakadályozza a teljes, 360 fokos elfordulást, ezért az ülőke forgása 90 fokra korlátozódik. A gumis anyag elfordulás közben folyamatos ellenállást fejt ki, majd rugalmasságának köszönhetően fi noman visszahúzza a használót a kiinduló ülőhelyzet felé. Ez természetes, lendületes és játékos mozgásélményt hoz létre, amely a bemutató ritmusára reagál, és aktívabb kapcsolatot teremt a néző és az esemény között.



Az ülőke belseje tárolóként is funkcionál, így a látogatók személyes tárgyaikat is elhelyezhetik benne. A tárolótér a gumis kötelek széthúzásával válik hozzáférhetővé, miközben a külső forma egysége változatlan marad.

Az ülőke a funkcionalitást, az interaktivitást és a mozgás élményét egyetlen tárgyban egyesíti. Nem csupán ülőbútorként működik, hanem a Fashion Show koncepcióját is erősíti azáltal, hogy a nézőt a bemutató aktív részesévé teszi, és közvetlenebb kapcsolatot teremt közte és az esemény között.

Kalivoda Flóra

EDGE Awards döntős:
„HOLD IT –
A design ereje”
kategória



A nyergesújfalui Kék oltár



EDGE Awards döntős:
„HOLD IT –
A design ereje”
kategória

A nyergesújfalui Szent Mihály-templom új oltára és liturgikus berendezése egy különleges határhelyzetből született. A barokk eredetű templomtérbe olyan kortárs tárgyat kellett helyezni, amely nem stilizálja a múltat, nem utánozza annak formavilágát, mégsem jelenik meg idegen testként.

A szembemiséző oltár tervezése egyszerre liturgikus, teológiai és építészeti feladat. A történeti tér karakteréhez kellett viszonyulnia úgy, hogy közben saját korának nyelvén szólaljon meg.

A választás a látszóbetonra esett. Nem önmagáért, hanem azért a formai szabadságért, amelyet ez az anyag lehetővé tett. Plasztikussága és monolitjellege egyszerre szolgálta a tömegformálást és a jelentéshordozást.

Az oltár tervezésekor a beltér formai és kromatikus intenzitásához kerestünk illeszkedést, de másolást elkerülő módon. Az oltár egyszerű geometriai alapállásból indul ki, felületének finom tagolása azonban már túlmutat a puszta geometrián. A függőleges redőzések és a kanellúraszerű motívumok a keresztény ikonográfia pálmalevelére utalnak, amely a győzelem, a vértanúság és az örök élet jelképe. A forma fokozatosan ki-simul, kialakítva a mensát, amely Krisztus feláldozott testére

utal. A felületbe sülyesztett öt bronzkereszt Krisztus öt sebének jelképe, ugyanakkor ezek rejtik a szállításhoz szükséges megerősített emelőpontokat is.

A tervezett szimbolikán túl azonban az oltár számomra legizgalmasabb története csak az elkészülte után kezdődött. Olyan értelmezések jelentek meg, amelyeket nem terveztünk bele, mégis természetesen illeszkedtek a keresztény szimbolika világába. Ezek közül különösen megragadott egy, a templom padlójából feltörő életadó víz képe Ezékiel látomásából.

Ekkor értettem meg, hogy a liturgikus tárgy jelentése nem egyszerre táru fel. A liturgia, a használat és a közösség újabb és újabb jelentésrétegeket tárhat fel benne. Nem új szimbólumok születnek, hanem ugyanannak a keresztény hagyománynak új olvasatai. Számomra a kortárs liturgikus tárgytervezés egyik legizgalmasabb lehetősége éppen ez: a feltárukozásban rejlő csendes megszólítás.

A forma természetéről Zalavári József designer és szobrászművész a harmadik Ybl-konferencián tartott előadásában beszélt. A metamodern kort a platóni metaxia fogalmából kiindulva ellentétes pólusok fizikai és szellemi terében végbemenő dinamikus ingamozgásként írta le. Megfogalmazása szerint „a mozgás pillanataiban éppen megszülető dolgok megformáltságukban, megjelenésükben, kisugárzásukban hordozzák azt a potenciális használati, esztétikai, jelentésbeli és etikai értékrendet, amely kulturális hatásukban tapasztalható meg. E dolgok közül kiemelkednek azok az ikonikus szuperformák, amelyeket a kulturális emlékezet megőriz, újragondol és továbbtervez.”

Előadásában a nyergesújfalui oltárt is e gondolatkörről hozta összefüggésbe. Számomra ez nem minősítésként, hanem értelmezési lehetőségként vált fontossá. Az önazonossággal és a polarizálódással egyszerre küzdő világban létrejöhetnek olyan formák, amelyek kulturális identitásokat erősítenek, és közben hidakat is képesek építeni: ezeket hívja szuperformáknak.

A keresztény művészetben az egyetemesség nem az identitás feladásából fakad. Éppen ellenkezőleg: abból, hogy a forma olyan mélyen gyökerezik saját hagyományában, hogy azon keresztül másokat is képes megszólítani. A nyergesújfalui oltár szimbólumai ezért nem különböző kultúrkörökből összeillesztett jelek, hanem a keresztény hagyomány egymást feltáru jelentésrétegei.

A tárgy megvalósítása kezdettől együttműködésben zajlott. A tervezésben Botka Fanni és Botzheim Bálint vett részt, a kék nemesbeton oltárt a VPI Beton készítette egyedi receptúrával és CNC-marású zsaluzattal. A kerekded formához Orient Enikő textilművész olyan hajtogatott oltárterítőt tervezett, amely önálló textilplasztikaként kapcsolódik az oltárhoz. A bronzplasztikák Tárkányi Csaba ötvösművész alkotásai, a fa liturgikus bútorokat pedig Pataki Dávid designer készítette el saját kezűleg terveink alapján a PDSign műhelyében.

A különböző alkotói területek együttműködése ugyanazt a célt szolgálta, hogy a liturgia középpontjába olyan tárgy kerüljön, amely egyszerre kötődik hagyományához és saját korához.

A projekt a 2026-os EDGE Awards HOLD IT kategóriájának finalistái közé került, és a budapesti EDGE Architecture Festival nemzetközi zsűrije előtt is bemutatkozhatott.

Jahoda Róbert DLA



Austrotherm geoBLOCK® – Könnyű megoldás nehéz helyzetekben



A polisztirolhaboknak léteznek olyan specifikus alkalmazási területei, ahol nem az anyag kiváló hőszigetelő képessége, hanem kiemelkedő szilárdsága és tartóssága kerül előtérbe.

Napjainkban nem ritkák a százlakásos társasházak, ami ön-magában nem jelent problémát, ha a fejlesztők élhető, fenntartható kivitelben valósítják meg azokat. Ezt a törekvést nemcsak a szigorodó jogszabályi háttér, hanem a valós vevői igények is hajtják: egy parkosított, természetközeli környezet összehasonlíthatatlanul magasabb életminőséget kínál, mint egy autókkal teli, térkövezett parkoló látványa. A gyakorlatban a maximális zöldfelület kialakítása úgy érhető el, ha az alárendelt funkciókat – például a garázsokat és a tárolókat – a föld alá süllyeszti, felette pedig pihenő- és játszókertként funkcionáló intenzív zöldtetőket létesítenek. Ez alól a lapostetők sem képeznek kivételt: a hagyományos kavicsleterhelés helyett ma már egyre gyakrabban extenzív zöldtetők készülnek a legfelső szinteken is, így biztosítva a lehető legnagyobb egybefüggő zöldfelületet.

Erre a progresszív szemléletre kiváló példa a GroundUp kivitelezésében megvalósuló Árnyas 40 Villa lakópark.

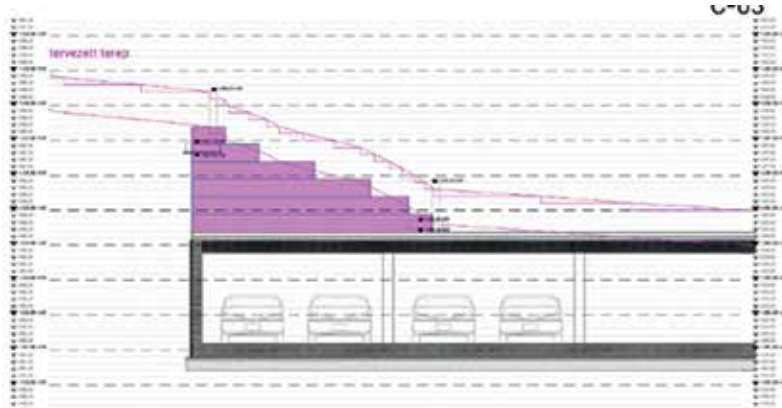
Mérnöki kihívások és a szerkezet tehermentesítése

A projekt különlegessége, hogy az épületegyüttes egy erdőszerű domboldalba integrálódik, a beruházó pedig az eredeti tájhoz hű, sűrű zöld környezet visszaállítását tűzte ki célul. A lejtős terepadottságok miatt komoly mérnöki kihívást jelentett a mélygarázs kialakítása, ugyanis a fődémre a terep szintbehozása után helyenként akár 4 méter magas földtömeg nehezedett volna.

Látva, hogy ez a rendkívüli statikai teher mekkora kihívás elé állítja a vasbeton szerkezetet, a tervezők az Austrotherm megoldása mellett döntöttek, és a földtömeg kiváltására a geoBLOCK® nagy szilárdságú könnyűhabot választották. A termék egyedülállósága, hogy rendkívül alacsony testsűrűsége ellenére kiváló mechanikai tulajdonságokkal rendelkezik, amelyeket hosszú távon nedves környezetben is maradéktalanul megőriz.

Súlyos számok, könnyű megoldás

Minden egyes köbméter földtömeg kiváltása körülbelül 1500 kg-mal csökkentette a tartószerkezetre jutó állandó terhet. Miközben a beépített mintegy 2600 m³ geoBLOCK® összsúlya alig érte el a 60 tonnát, ugyanennyi földtöltés tömege a 4000 tonnát is meghaladta volna. Ez a nagyságrendi különbség alapjaiban határozta meg a tartószerkezet méretezését.



Ráadásul ez a műszaki megoldás lényegesen gyorsabb és költségkímélőbb kivitelezést tett lehetővé, hiszen nem volt szükség a monumentális földtömeg mozgatására, szállítására és rétegenkénti tömörítésére.

A meredek domboldal miatt helyenként támfalak építése is szükségessé vált, amelyek vízszintes földnyomását szintén a geoBLOCK® beépítésével sikerült minimalizálni.

Precíz tervezés és rugalmas gyárthatóság

A szakemberek erre a feladatra a geoBLOCK® 150 típusú terméket választották, amelyet helyenként 3 méteres blokkmaggasságban alkalmaztak.

A tömböket az Austrotherm fektetési terve alapján, több rétegben, egymáshoz képest kötésben, mindösszesen 6 rétegben helyezték el a kivitelezők. A meredeken emelkedő terep pontos lekötéséhez 50 cm vastagságú blokkokat alkalmaztak, amelyekre mindenhol legalább 100 cm vastag termőföldtakarás került. A blokkméreteket az Austrotherm minden esetben a gyártási technológiához és a megrendelői igényekhez igazítja. Az itt használt legnagyobb, 200×100 cm-es táblák súlya sem haladta meg a 25 kg-ot, így azok gépek nélkül, kézi erővel is rendkívül gyorsan és könnyen mozgathatók voltak.

A geoBLOCK® maximális méretének gyakorlatilag csak a logisztikai és kezelhetőségi korlátok szabnak határt: a termék akár 400×100×100 cm-es méretben is rendelhető, melynek súlya a választott szilárdsági osztálytól függően 80–120 kg.

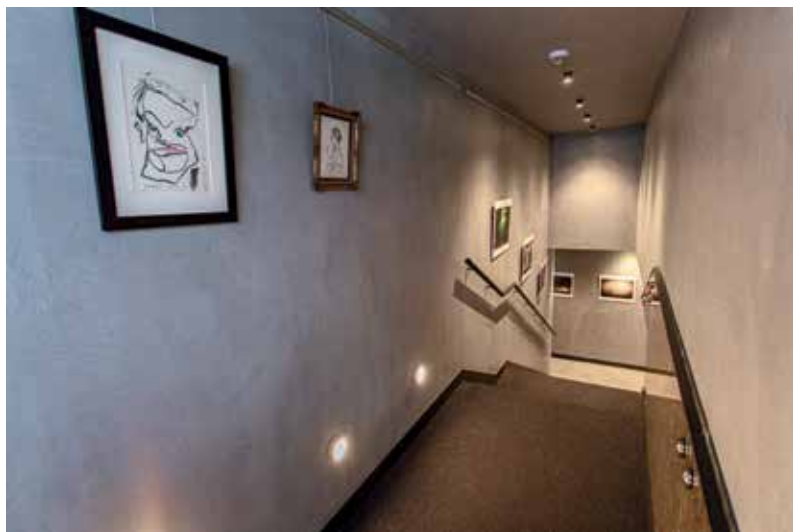
Tanúsított minőség és időtállóság

Az ÉMI vizsgálóintézete által végzett szabványos mérések igazolják, hogy az Austrotherm geoBLOCK® termékek vízfelvétele a szigorú határértékeken belül marad. A hosszú távú kutatási eredmények emellett azt is alátámasztják, hogy a talajban akár évtizedek alatt felvett minimális nedvesség sincs számottevő hatással a geoBLOCK® szilárdsági és teherbírási jellemzőire. A geoBLOCK® tartósságát a folyamatos és szigorú üzemi gyártásellenőrzés alapozza meg.



Amikor a burkolat is része a térélménynek

Ultratop Loft a veszprémi FOTON Audiovizuális Centrumban



A veszprémi várnegyedben található FOTON Audiovizuális Centrum Veszprém egyik különleges művészeti, közösségi és audiovizuális tere. A központ koncerteknek, beszélgetéseknek, vetítéseknek, workshopoknak, könyvbemutatóknak és közönségtalálkozóknak ad helyet. A FOTON a Veszprém-Balaton 2023 EKF (Európa kulturális fővárosa) program keretében jött létre. A fejlesztés során a Vár utca 17. szám alatti, régóta üresen álló épület, az udvar, a tűztorony környezete és a gyilkjáró egysége, többfunkciós kulturális és közösségi térré alakult.

Egy ilyen felújításnál a belsőépítészeti felületeknek több elvárásnak kell megfelelniük egyszerre. Illeszkedniük kell a történeti környezethez, bírniuk kell a folyamatos közönségforgalmat, és olyan karaktert kell adniuk a tereknek, amely nem veszi el a figyelmet a programokról, mégis erősíti az épület atmoszféráját.

A padlókon és a falakon is olyan anyaghasználatra volt szükség, amely egyszerre tud visszafogott, kortárs és tartós lenni. Ezt a feladatot a szakkivitelező Havelka Beton Art Kft. a Mapei Ultratop Loft dekorbeton bevonati rendszerével valósította meg.

A FOTON belső tereiben összesen 130 négyzetméteren készült Ultratop Loft padlóbevonat, valamint 240 négyzetméteren ol-

dalfali dekorbevonat. A rendszer több jól látható, nagy forgalmú közlekedési és közösségi térben is megjelent, így a közlekedő-részekben, mosdóhelyiségeknél, valamint a teljes pincszinten is.

Dekoratív padlók és falak

Az Ultratop Loft cementalapú rendszer dekoratív padlók és falak készítésére alkalmas, simított vagy felhős hatású felülettel, jellegzetes anyagszerű megjelenéssel és nagy kopásállósággal, vékony rétegben. A rendszer vízszintes és függőleges felületeken is alkalmazható és intenzív gyalogosforgalomnak kitett közösségi terekben is használható.

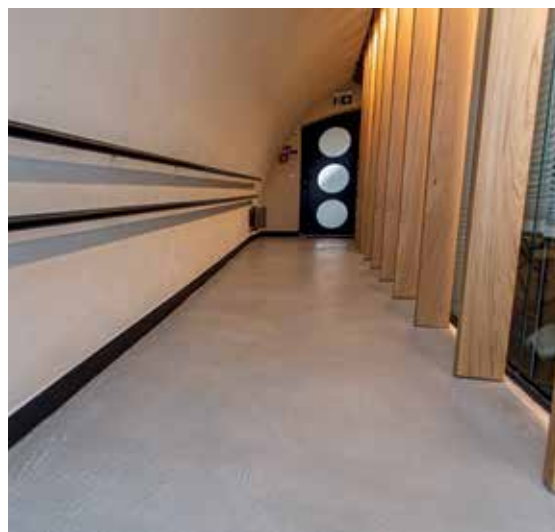
A 130 négyzetméternyi padlófelületen az aljzat előkészítése után Primer SN-alapozás készült homokszórással, majd a felület csiszolása után újabb Primer SN-réteg következett. Erre került az Ultratop Loft F, majd az Ultratop Loft W dekorbevonat, amely a végleges, anyagszerű felületet adta. A padló védelmét és tartósságát a Mapefloor Finish 52 W és Mapefloor Finish 58 W zárórétegek biztosították.

A 240 négyzetméternyi oldalfali felületen Eco Prim Grip-alapozás készült, amely megfelelő tapadást biztosított a következő rétegeknek. Erre került az Ultratop Loft F, majd az Ultratop Loft W dekorbevonat, így alakult ki a folytonos, kortárs hatású felület. A végső védelmet itt is a Mapefloor Finish 52 W és Mapefloor Finish 58 W zárórétegek adták.

Dekorbevonat, ami támogatja a tér használatát

Egy dekorbeton bevonat akkor működik igazán, ha nem önmagában akar látványos lenni, hanem támogatja a tér használatát és hangulatát. Az Ultratop Loft-rendszer egységes, kortárs karaktert adott az épületnek, miközben a rétegrend a napi forgalomhoz és a közösségi használathoz is igazodott. A Havelka Beton Art Kft. kivitelezése így nemcsak esztétikai megoldás lett, hanem olyan szakmai munka, ahol a pontos előkészítés, az összehangolt ütemezés és a megfelelő Mapei-rendszer együtt adta meg a végeredmény tartósságát.

Nézd meg a helyszínen készült videót!



Relax

It's Sika



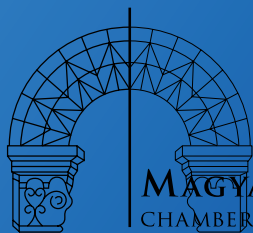
Paldóburkolati
rendszermegoldások

BUILDING TRUST



V. SzeptemberFeszt

„Azért a víz az úr..”



MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA
CHAMBER OF HUNGARIAN ARCHITECTS

Szervező: Magyar Építész Kamara
2026. szeptember 10. csütörtök,
Építészek Háza, Budapest

Délelőtti program – 1,5 továbbképzési pont

8.30–9.00 Regisztráció

9.00–9.15 Megnyitó

9.15–9.45 Mi újság a Kamarában
Tutervai Máttyás

9.45–10.45 Kormányzati aktualitások
Közlekedési és Beruházási Minisztérium

10.45–11.15 Kávészünet

11.15–11.45 Víz a tájépítészetben –
Blaha Lujza tér
Lépték-Terv Tájépítész iroda

11.45–12.15 Víz az építészetben –
Palatinus Strandfürdő, Pesterzsébeti Fürdő
Archikon Kft.

12.15–12.45 Víz a tájépítészetben –
Tettye patak völgy, Csepel park
S73

12.45–13.05 Víz az építészetben –
Aquaticum, Ködszínház – Debrecen
Bord Építész Stúdió

13.05–14.15 Ebéd, zenei aláfestéssel
Zenél Gin-Tonic

Délutáni program – 1,5 továbbképzési pont

14.00–14.15 Regisztráció

14.15–14.35 Főtárogatói előadás

14.35–15.35 Víz és város – Szivacs város –
LIFE in Runoff „Városi eső” projekt
Tatai Zsombor, Csizmadia Dóra
(moderátor Andaházy László)

15.35–15.50 Építészet, pékség, kávézó –
Nor/ma pékség
Gerzsenyi András

15.50–16.20 Kávészünet

16.20–17.10 Hová tűnik a víz –
Vízmeztartás, vízgazdálkodás
Élő Környezetért Felelős Minisztérium

17.10–18.10 Meglepetés beszélgetés

18.10–18.40 Föltámadott a tenger
Lux Ádám Jászai Mari-díjas színművész

18.40–20.00 Érzékszervek kényeztetése –
Étel, ital, zene
Zenél Haaz Imre és barátai

Kísérő programok:

- Kiállítás
- A korábbi évek hagyományát követve idén is készül a MÉK fejtörővel, melynek nyertesei között értékes könyvek, ajándékok kerülnek kisorsolásra

A változtatás jogát a szervező Magyar Építész Kamara fenntartja. A rendezvényen történő részvételért mind a délelőtti program, mind a délutáni program esetében 1,5–1,5 továbbképzési pontot kapnak a kamarai szakmagyakorlók.



A rendezvény támogatója

A rendezvényre
jelentkezni a
<http://tako.mek.hu>
oldalon lehet.

